

§§ 2 og 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes, idet 58 stemte for, 63 imod.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes, idet 11 stemte for, 110 imod.

Ændringsforslag nr. 9, § 4, således ændret,
og §§ 5 og 6
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10
forkastedes, idet 10 stemte for, 110 imod.

§§ 7-14
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag
nr. 3.

Ændringsforslag nr. 12, § 15, således ændret,
og §§ 16-18
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af
titlen
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 til titlen betragtedes
som
forkastet efter forkastelsen af ændringsforslag
nr. 4.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 240:

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber m.v. (Danmarks tiltrædelse af traktaten om Den Europæiske Union).

Af udenrigsministeren (Ellemann-Jensen).
(Fremsat 10/3 92. Første behandling 17/3 92. Betænkning 22/4 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Ivar Nørgaard (S):

Vi har i Markedsudvalget søgt at skabe mere klarhed over de emner, som stadig væk er til debat, og som der for nogles vedkommende stadig væk er tvivl om vedrørende Maastricht-traktaten. Der er indtil i dag stillet 121 spørgsmål, hvoraf 112 er besvaret. Spørgsmålene kan opdeles i emner. De fleste har handlet om miljøet – det har der været 33 spørgsmål om – de næstfleste har handlet om ØMU'en. Dernæst har der været retligt samarbejde, social- og arbejdsmarkedet og navnlig endelig grundloven og Justitsministeriets stilling til en række juridiske spørgsmål. Vi har modtaget en hel del henvendelser, som også har givet anledning til spørgsmål hovedsagelig til udenrigsministeren.

Gennem svarene er der helt klart sket en aflivning af en del myter, og en del misforståelser er blevet ryddet af vejen, hvilket er af stor betydning, inden vi skal vedtage lovforslaget ved tredje behandling, og inden vi skal til folkeafstemning. Men det kan ikke nægtes – og det fremgår jo også af den debat, der finder sted hver dag ude i forsamlingerne – at der stadig væk er spørgsmål, som man ikke kan få et entydigt svar på. Det skyldes selvfølgelig, at en del af spørgsmålene vedrører den fremtidige udvikling – og enhver kan jo have en forestilling om, hvordan den vil være både i Europa og herhjemme – og nogle af spørgsmålene er af en sådan art, at det allerede nu kan siges, at de kun kan afgøres af Domstolen.

Men jeg synes, det er vigtigt, at vi får afklaret det sådan, at det bliver en reel debat om forskellige holdninger, og at vi så i nogle situ-

[Ivar Nørgaard]

ationer må sige, at her kan vi ikke tage endelig stilling, her er der tvivl, og det afgøres af Domstolen. Det skyldes selvfølgelig, at 12 lande har skullet enes om en tekst, og at teksten derfor er et kompromis, og det giver visse uklarheder.

Men så sent som i går – og jeg er glad for, at statsministeren er til stede – modtog vi en deputation fra Færøerne. Færøerne har nedsat et markedsudvalg, og formanden for det færøske markedsudvalg stillede vores Markedsudvalg en række spørgsmål. Herunder meddelte han, at lagmanden havde sendt et brev til statsministeren, som han ikke havde fået besvaret.

Jeg mener, at vi kunne svare på langt de fleste af de spørgsmål, der stilles fra Færøerne, og påvise, at deres situation ikke bliver ændret ved, at vi bliver medlemmer. Men der er dog blandt de 24 spørgsmål, som jeg i dag har modtaget skriftligt fra Færøernes formand, lagtingsmedlem Olaf Olsen, 3 spørgsmål, som jeg vil nævne her, og som jeg vil bede statsministeren og udenrigsministeren tage stilling til.

Det ene drejer sig om hjemmestyrelovens § 8, hvor man henviser til, at der deri står, at de færøske myndigheder bemyndiges til selv at føre forhandlinger med udlandet bistået af udenrigstjenesten i visse tilfælde, bl.a. når det ikke skønnes uforeneligt med rigets interesser.

Så spørger færingerne: Kan det tænkes, at de udenrigspolitiske bindinger, Danmark kommer til at påtage sig i forbindelse med Unionen, hvis man vedtager en fælles udenrigspolitik, vil medføre, at rigets interesser i praksis vil blive Unionens interesser, med den konsekvens at hjemmestyrets adgang til at forhandle på egen hånd indskrænkes?

Det er selvfølgelig et vigtigt spørgsmål, og det synes jeg også de skal have et officielt svar på fra regeringen.

Det andet emne drejer sig om Færøernes monetære stilling efter en eventuel dansk accept af tredje fase af ØMU'en. Der siger man: Såfremt Danmark ved overgangen til tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union forpligter sig til at holde op med at anvende danske kroner og går over til ecuen, vil Færøerne så også kunne gå over til ecuen? Hvis man på Færøerne ikke ønsker at anvende ecuen, vil det så være muligt fortsat at anvende kroner på Færøerne? Vil der kunne etableres en særlig færøsk valuta?

Endelig spørger man, om kravene til omfanget af det offentlige underskud i forhold til bruttonationalproduktet, sådan som det er fastlagt i tredje fase, skal kunne anvendes specifikt på den offentlige sektor på Færøerne.

Jeg mener, at det er af interesse at få belyst disse spørgsmål. Vi forsøgte i går at berolige færingerne med, at vi klart kunne besvare de 20 andre af de 24 spørgsmål, de stillede, med, at Unionstraktaten ikke fik indflydelse på deres forhold til Danmark. Men disse spørgsmål synes jeg at regeringen offentligt bør tage stilling til.

Bjørn Westh (S):

Socialdemokratiet har fra begyndelsen fremhævet, at den nye Traktat er en entydig styrkelse af vore muligheder for at beskytte miljøet i Europa. Kravet om en miljømæssigt bæredygtig udvikling vil blive et grundlæggende princip for hele EF's samarbejde. Der vil blive tværgående krav om miljøbeskyttelsesklausuler, der vil fortsat være tale om minimumsbestemmelser, og – vigtigst af alt – for fremtiden vil de fælles miljøbestemmelser som altovervejende hovedregel kunne gennemføres med kvalificeret flertal. Vort fælles miljø vil ikke længere skulle være afhængigt af, at det mindst miljøvenlige land i EF også er med.

I den første del af EF-debatten var der ikke almindelig enighed om dette syn. Fra flere sider blev det endog hævdet, at de nye bestemmelser nærmest var dårligere end de eksisterende. Sådan er det ikke længere i debatten. I dag er så godt som alle enige om, at de nye miljøbestemmelser er betydelig bedre end de eksisterende, og det er tilfældet både hos anbefalere af et ja og af et nej ved folkeafstemningen den 2. juni.

I stedet er nejsiden begyndt at usynliggøre de nye og bedre bestemmelser om miljøet. Det sker med en begrundelse om, at der nok ikke er politisk vilje i landene til at udnytte de nye bestemmelser, og at de derfor ikke er noget værd.

Ingen af os kan naturligvis vide, hvilke beslutninger der vil blive taget i fremtiden, men jeg er overbevist om, at de nye muligheder vil blive udnyttet til gavn for miljøet. Det er vel også derfor, at de i det hele taget er kommet med i den nye Traktat, og hvis vi ikke tror på den politiske vilje, hvordan skal vi så nogen sinde få gjort noget ved miljøproblemerne, der er grænseoverskridende?

[Bjørn Westh]

Socialdemokratiet har også fra begyndelsen fremhævet, at den nye Traktat er en entydig styrkelse af mulighederne for at sikre lønmodtagernes rettigheder på arbejdsmarkedet. Vi har med glæde mærket os, at fagbevægelsen gennem LO's forretningsudvalg nu klart anbefaler sine medlemmer at stemme ja ved folkeafstemningen. Det sker ikke mindst med henvisning til de dele af Traktaten, der især vedrører lønmodtagerne i Danmark og det øvrige EF. Og det sker med en understregning af, at de fælles initiativer på overenskomstdækkede områder kan gennemføres i de enkelte lande gennem kollektive overenskomster mellem berørte parter. I anbefalingen fremhæver LO, at deres krav til den nye Traktat i stor udstrækning er opfyldt.

Jeg vil også benytte lejligheden i dag til at fremhæve nogle af de områder i Traktaten, som hidtil har haft en mindre fremtrædende plads i den offentlige debat.

Det første er kulturområdet. Her er på ingen måde tale om at fremme eller udvikle en fælles europæisk kultur – en sådan findes for øvrigt slet ikke. Nej, formålet er tværtimod at fremme, støtte og udbygge den nationale og den lokale kultur – vi skal bevare forskelligheden og mangfoldigheden. Beslutningerne på dette område kan i øvrigt kun ske, i det omfang alle lande er enige.

Dertil kommer, at det med den nye Traktat er lykkedes at friholde kulturområdet fra almindelige og grundlæggende forbud mod statsstøtte. Beviset er ændringen i Traktatens artikel 92, den er kommet med på socialdemokratisk dansk foranledning for at sikre retten til at forvalte kulturstøttemidler efter nationale kulturelle retningslinjer.

Det andet område er uddannelsesområdet. Også her bliver det utvetydigt slået fast i Traktaten, at der ikke skal ske harmonisering. Uddannelsernes indhold, uddannelsernes opbygning samt uddannelsernes kulturelle og sproglige mangfoldighed er naturligvis fortsat landenes helt egen sag. Der er tale om på yderst fornuftige samarbejdsområder at lave et samarbejde, støtte til udbredelse af landenes sprog, samarbejde mellem undervisningsinstitutioner samt udveksling af lærere og studerende. Det er et samarbejde, som allerede sker i dag, et samarbejde, som alle er glade for, og et samarbejde, som vi kan fortsætte med til gavn for endnu flere.

Det tredje område er forbrugerområdet. Her er der tale om, at forbrugerbeskyttelsen for fremtiden bliver et selvstændigt samarbejdsområde og et hovedhensyn i samarbejdet. Der har i den forbindelse været en del debat om, hvorvidt der udelukkende vil blive tale om uforpligtende foranstaltninger, eller om der også vil blive tale om reelt mere bindende regler. Jeg er overbevist om, at det sidste også vil være tilfældet; hvorfor ellers den særlige bestemmelse i den nye Traktat om, at den enkelte medlemsstat kan opretholde eller indføre strengere beskyttelsesforanstaltninger på forbrugerområdet?

Til sidst skal jeg benytte lejligheden til at understrege, at den danske velfærdsstat på ingen måde er truet af samarbejdet i EF. Folkepen-sionens størrelse, hjemmehjælpen, behandlingen på vores sygehuse, tilbudene til børnefamilierne osv. er først og fremmest afhængige af to helt andre forhold: for det første Danmarks rigdom og for det andet borgernes politiske valg i Danmark om fordelingen af denne rigdom. Danmark bestemmer selv, hvilken fordelingspolitik vi vil føre, og vi bestemmer selv, hvor stor en del af vores samlede produktion der skal anvendes til henholdsvis kollektivt forbrug og individuelt forbrug. Det er ikke altid, at vi i Danmark kan blive enige om disse spørgsmål; de er en meget vigtig del af den danske politiske debat, men vi foretager vore valg, når vi afgiver stemme til Folketing og kommunale råd. Sådan vil det blive ved med at være også efter den nye EF-traktat.

Grove (KF):

Der findes ikke noget parlament i hele EF, der er så godt orienteret om denne Traktat og om udviklingen i EF som det danske Folketing. Det skyldes bl.a., at vi har et fortræffeligt samarbejde om denne Traktat mellem regeringen og Markedsudvalget, og jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at sige tak til regeringen for dette. Det er en følge af, at vi dels får alle papirerne meget hurtigt, dels har haft regelmæssige møder i Udenrigsministeriet både med ministrene og sandelig også med vores forhandlere i EF. Jeg mener, det har meget stor betydning for de oplysninger og den måde, tingene er kørt på under forhandlingerne om denne Traktat.

[Grove]

Det resulterede jo også i, at Markedsudvalget og regeringen i fællesskab lavede et memorandum, og i den forbindelse vil jeg gerne sige, at det i allerhøjeste grad er lykkedes for statsministeren og udenrigsministeren at få dette memorandum ind i den nye traktat. Der står meget få ting i dette memorandum, som ikke går igen i Traktaten. Det er for mig et tegn på, at et lille land, hvor man i nært fællesskab arbejder konsekvent, også får en kolossalt stor indflydelse, og det er jo egentlig det, det hele drejer sig om: at bevare og fastholde den indflydelse, vi har i EF.

Men jeg vil også her ved andenbehandlingen gerne sige tak til udvalget, udvalgets formand og underudvalget for det fortræffelige samarbejde, vi har i udvalget. Den opgave, vi gav os selv: at lave en husstandsundersøgelse af et neutralt udkast, som alle otte partier kunne være enige om, var kæmpestor, men jeg synes, det er lykkedes – også at det, vi skrev deri, var noget, der havde betydning – og det har kun kunnet lade sig gøre, fordi vi har et godt samarbejde i udvalget. Alle er klar over, at skal vi have sådan noget igennem, må vi alle være villige til at give lidt.

Men jeg vil også benytte denne lejlighed til at sige tak til sekretariatet i Markedsudvalget, som har været dygtige medarbejdere på dette område. Vi ved godt i Markedsudvalget, at vi trækker hårdt på dem – de har meget at lave – og derfor vil jeg gerne sige tak til dem.

Der er jo et stykke tid til, at vi skal have afstemningen, og nu får vi en stor opgave i den kommende tid med at gå ud og følge den oplysningskampagne op, som Markedsudvalget har været med til at iværksætte. Jeg synes, der allerede nu er tegn på, at den er ved at begynde at virke. Befolkningen – og her gælder igen, at jeg tror, den danske befolkning er den bedst orienterede om, hvad der sker i EF – er også den bedst orienterede om, hvad der står i Traktaten indtil nu, men det er selvfølgelig ikke nok, og derfor får vi jo alle her i Folketinget, uanset om man ønsker et ja eller et nej, en stor opgave i at gå ud og fortælle, hvad der står i Traktaten, så befolkningen, den dag de skal hen og foretage deres afstemning, har en forståelse for, hvad det hele drejer sig om.

Det er jo rigtig, som formanden for Markedsudvalget sagde, at der er spørgsmål, hvor det kan være svært at sige klart ja eller nej til,

hvad der står. Det er jo svært at spå om fremtiden. Men sådan er det nu engang, hver gang man laver noget, der rækker langt frem. Og dette her rækker jo ikke bare et år eller to år frem, men det rækker langt frem, og derfor vil der altid være ting, der ikke kan skrives 110 pct. klart, men det bliver udviklingen – og det er bestemmelser, vi også bl.a. tager her i dette Folketing – der er afgørende for, hvordan man helt klart skal fortælle, at det vil komme til at virke.

Med det samarbejde, vi har haft både med regeringen og Markedsudvalget, vil vi nok også i den kommende måned komme til at opleve en videre oplysning til befolkningen om det reelle indhold i Traktaten, og gør vi det, vil befolkningen også trygt kunne gå hen og sætte deres kryds den 2. juni.

Fra konservativ side skal der ikke være tvivl om, at vi håber, det bliver et ja, man sætter den dag.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg synes, der var en modsætning i hr. Groves indlæg. Det sluttede med et udsagn om, at befolkningen trygt kunne sætte deres kryds ved et ja. På den anden side indrømmede hr. Grove, at der var en lang række sager, hvor der ikke kunne gives et klart svar, og hr. Grove var enig i hr. Ivar Nørgaards betragtninger.

På denne baggrund vil jeg gerne spørge Det Konservative Folkeparti, hvilket af de to udsagn der gælder og dækker Det Konservative Folkeparti.

Derudover vil jeg gerne spørge, om det ikke bekymrer Det Konservative Folkeparti, at vi står i en situation, hvor væsentlige afgørelser er lagt hen til EF-Domstolen, hvor vi simpelt hen må konstatere, at det er EF-Domstolens fortolkning af en lang række af disse bestemmelser, der er afgørende for, hvad indholdet er, således at vi rent faktisk ikke kender det på forhånd. Det afviger jo fra, hvad vi kender ved en normal dansk lovgivning, hvor der ligger grundige betænkninger og grundige betragtninger og tolkninger til grund for love, inden de vedtages.

Hvordan har Det Konservative Folkeparti det med den usikkerhed? Og når jeg spørger Det Konservative Folkeparti, er det, fordi hr. Grove bare for nogle måneder siden jo var me-

[Gade]

get kritisk, når det gjaldt agurkernes krumning og den slags spørgsmål. Nu taler vi om virkelig grundlæggende emner, og her forstår jeg at vi alligevel skal være helt ubekymrede.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Må jeg for det første sige til hr. Gade, at der efter min opfattelse altid, når man laver en Traktat, der varer mange år frem i tiden, vil være nogle målsætninger, som ikke kan udmøntes helt kontant. Det vil være den udvikling, som kommer i hele Europa – den udvikling, som vi er en del af – der vil være afgørende for, hvordan det udmøntes.

Men det er jeg meget tryk ved, for på de fleste af områderne er der enstemmighed, og mange steder skal der en genforhandling af Traktaten til, hvis der skal ske forandringer.

For det andet må jeg sige, at det er rigtigt, at vi fra konservativ side har været kritiske, når Kommissionens embedsmænd har blandet sig i detaljerne. Det vil vi også være fortsat – ingen tvivl om det. Jeg mener også, det er den måde, man får det bedste fællesskab ud af det på, så det bekymrer mig ikke spor. Jeg er sikker på, at vi får en videreudvikling i EF, som vi er tilfredse med fra konservativ side. Til gengæld vil jeg også sige, at er vi ikke tilfredse, skal vi nok gøre opmærksom på det og gøre vores indflydelse gældende.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det får mig til at spørge Det Konservative Folkeparti, om man virkelig vil gå ud og fortælle vælgerne, at der bliver mindre detailregulering ved denne Traktat. For det var dog en nyhed. Jeg har endnu ikke hørt nogen sige, at vi får mindre detailregulering. Vi får da mere detailregulering efter den Traktat, der foreligger her. Det har jeg indtil nu ikke reelt hørt at nogen ville anfægte.

Dernæst sagde hr. Grove, at der altid vil ske en tolkning af en traktat. Ja, selvfølgelig sker der altid en tolkning. Men foruden det er der jo det, som hr. Ivar Nørgaard rigtigt påpegede i sit indlæg, nemlig at vi, netop når det gælder traktattekster på EF-området, står med en meget større usikkerhed, end vi gør, når vi vedtager danske love, fordi der ikke ligger fortolk-

ningsbidrag, fordi vi ikke har lagt en tolkning på forhånd og derfor er meget mere i lommen på EF-Domstolen. Det synes jeg burde bekymre Det Konservative Folkeparti og regeringspartierne noget mere. Jeg tænker på ambidommen, og hvad vi allerede har fra den eksisterende traktat.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jeg tror, at hr. Gade ved lige så godt som jeg, at en masse af den detailregulering, vi har haft, og som vi også risikerer i fremtiden, ligger i det indre marked. Det giver et uhyre arbejdspress, når vi skal gennemføre 280 direktiver i løbet af 3-4 år, men det er vi jo ved at være færdige med den 1. januar 1993, og derfor vil der ikke komme nær så mange direktiver i de kommende år.

For det andet er der jo indført et princip, der får stor betydning, og som Domstolen også skal tage hensyn til, og det er det, der hedder nærhedsprincippet. Det får betydning i fremtiden, og dermed undgår man mere detailregulering.

Det er da rigtigt, at vi ikke var glade for dommen i ambisagen, men det var der vel ikke nogen her i Folketinget der var. Vi risikerer altid at kunne blive dømt på et eller andet område, men som jeg lige har gennemgået, ligger det sådan med domme ved EF-Domstolen, at Tyskland er blevet dømt 258 gange, skønt det drejer sig om det land, hvor man siger: »Ordnung muss sein«. Men der har vel altid været diskussion jurister imellem om, hvordan man skal forstå bestemmelserne, og derfor har man en domstol.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg havde nu alligevel ikke troet, at jeg nogen sinde skulle opleve, at hr. Gade ikke kan finde ud af, hvad der er det indre marked, og hvad der er Unionen. Når hr. Gade hævder, at detailreguleringen bliver mere omfattende i fremtiden, vil jeg gerne bede om nogle eksempler herpå. For det første indfører man nærhedsprincippet, og for det andet har agurkesagen og den slags direktiver da ikke noget som helst med Unionen at gøre; det har noget med det indre marked at gøre. I øvrigt har hr. Gade

[Duetoft]

ikke ret i, at det var nogle bureaukrater i EF, der ønskede direktivet om grønsager; det var faktisk bl.a. danske gartnere.

Jeg vil altså bede om eksempler på, hvor detailreguleringen bliver skarpere. Vist bliver der nogle minimumskrav, men til gengæld bliver der jo altså også en større frihed i nationalstaterne inden for disse minimumskrav.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Den detailregulering, der ofte kritiseres, er jo udsprunget af den EF-ret, vi allerede har, altså den Romtraktat og det indre marked, vi har vedtaget. Det er det, om hvilket hr. Gade jo siger beroligende til befolkningen: I kan sove roligt, det bibeholder vi.

Nu kan vi få chancen for at indføre et nyt princip og nogle nye hensigtserklæringer om bæredygtig udvikling og om nærhedsprincip, og når man tænker på, hvilken iver SF normalt lægger for dagen, når det gælder om at få vedtaget gode hensigtserklæringer, kan jeg ikke forstå, at hr. Gade nu siger, det er ligegyldigt, om der kommer et nærhedsprincip og et bæredygtigt udviklingsprincip ind, som Domstolen fremover skal tage hensyn til, men som den ikke hidtil har skullet tage hensyn til, fordi det ikke har været en del af Traktaten.

Både Kommission og Domstol skal fremover tage hensyn til et nærhedsprincip, de ikke hidtil har skullet tage hensyn til. Det er et af fremskridtene ved den nye Traktat.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Et nærhedsprincip, der siger: Hvad ikke lige så godt kan laves på EF-plan, kan man allernærmst få lov at lave på lokalt plan.

Desuden taler man om detailregulering. Jamen en stor del af den detailregulering, der har været under det indre marked, har selvfølgelig drejet sig om ting og maskiner og sådan noget dødt noget, men nu kommer alt det, der har med personer at gøre. Man begynder med rimelige lønninger, atypiske beskæftigelser, leve- og arbejdsvilkår, social tryghed, arbejdstagerne informations- og høringsret, ligestilling, erhvervsuddannelse og beskyttelse af sundhed og sikkerhed og alt det andet, som jeg vil komme nærmere ind på i mit indlæg. Men man

skal lade være med at komme og sige, at det er noget, der hørte under det indre marked. Det er noget, der hører under Den Politiske Union, og der er stor forskel.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg vil gerne sige til hr. Duetoft, at det er interessant, at vi nu er enige om, at EF detailregulerer for meget inden for det indre marked. (*Protest af Duetoft*). Sådan forstod jeg hr. Duetofts indlæg. Det skulle jeg måske ikke forstå? Nå. Han mener så i virkeligheden, at detailreguleringen er passende.

Jeg vil gerne sige, at hvad angår de nye områder, der kommer ind i Traktaten, kender vi jo Kommissionen: Kommissionen detailregulerer. De har en ulyksalig tendens til område for område at tro, at de skal regulere ned i detaljen. Det er jo en kritik, der fremføres forholdsvis bredt mange steder af hele EF's måde at fungere på, og det bliver nu udstrakt til en lang række nye områder, der kom ind i Traktaten, og disse områder styrkes.

Så vil jeg sige om EF-Domstolen, at den reelle diskussion, vi har her, drejer sig om, at vi alle konstaterer, at EF-Domstolen nu får et virkeområde, der er betydelig større. Det vil sige, at på de nye områder, som også kommer ind i Traktaten, uddannelse, kultur osv., får EF-Domstolen en rolle at spille; ikke den samme som inden for det indre marked – det kommer an på, hvad der står i Traktaten – men en rolle at spille.

Det, jeg såmænd bare vil have ud af min korte bemærkning til hr. Grove, er at synliggøre, at EF-Domstolens rolle med Traktaten bliver større end den, den har haft indtil i dag, og jeg er lidt uforstående over for, at det ikke bekymrer flere i denne sal, end det tilsyneladende er tilfældet.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

I uddannelseskapitlet står der i den sidste artikel, at der skal ikke ske harmonisering på dette område. Altså bliver det EF-Domstolens opgave at påse, at der ikke sker harmonisering, hr. Gade. Derfor bliver EF-Domstolen altså røgt af noget, vi i og for sig fra Danmarks side gerne vil have, og det tror jeg EF-Domstolen godt kan overse.

[Bjørn Westh]

Til fru Annette Just vil jeg sige, at det forholder sig præcis omvendt af det, fru Annette Just siger. Det er EF-Kommissionens opgave at begrundede, hvorfor en beslutning skal tages i Fællesskabet og ikke lige så godt kan tages nationalt, regionalt. Det er EF-Kommissionen, der skal bevise, at det er klogere at tage beslutningen på det højere plan. Det er altså stik modsat af det, fru Annette Just sagde. Mest muligt skal besluttes tættest muligt på borgerne, men der er ting, det er klogere at tage fællesbeslutninger om, og det er også de eneste, der skal tages fællesbeslutning om.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Til hr. Gade vil jeg sige, at det kan vel ikke komme bag på nogen, at når vi udvider områderne, får EF-Domstolen også flere områder under sig. Så enkle er tingene, det kan der ikke laves om på.

Til fru Annette Just vil jeg – ud over den forklaring, hr. Bjørn Westh gav – sige, at jeg allerede har hørt om det første sted, hvor nærhedsprincippet har virket. Det var på et direktiv inden for arbejdsmarkedsområdet, som Kommissionen var færdig med at forhandle. Da nærhedsprincippet nu er kommet ind, har man taget det tilbage og begynder forfra, fordi der skal tages hensyn til nærhedsprincippet. Det var en oplysning, jeg fik fra en af de forhandlere fra organisationerne, der sidder dernede, og det er et tydeligt tegn på, at nærhedsprincippet virker.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Desværre er det jo sådan, at der ikke kan være nogen tvivl om, at Danmark er det land i Europa, der har mest bureaukrati og flest detaljer i lovgivningen, så det, at vi nu går over til at lave nogle reguleringer på Fællesskabsplan, vil aldrig kunne trække os i andet end en mindre detaljeret retning.

Det, man gør i det indre marked, og som har været diskuteret, selv om det ikke har noget med den nye Traktat at gøre, og det, man gør i EF, er, man erstatter 12 forskellige detaljerede regler med én fælles, som så også bliver en detaljeret regel. Så antallet af detaljerede regler bliver faktisk 12 gange mindre i Europa, når det drejer sig om det indre markeds stof.

Med hensyn til, om Domstolen får en større rolle, mener jeg, at det væsentlige er, at Domstolen får en anden rolle, fordi vi har en ny Traktat, hvor subsidiaritetsprincippet, nærhedsprincippet, kommer ind. Det er så det princip, som Domstolen også fremover skal tage hensyn til, når de afgør tvistigheder. Det er da helt klart, at ikke alene ligger nærhedsprincippet som et væsentligt formål i EF-Traktaten, men det kommer også ind i alle de relevante afsnit i Traktaten, bl.a. vedrørende uddannelse og på arbejdsmarkedsområdet. Netop denne nye Traktat vil betyde, at Domstolen ikke fremover afsiger domme, der trækker en meget integrationistisk linie, men fremover bliver nødt til at tage hensyn til den nye Traktat, hvor nærhedsprincippet er fastlagt.

Fru Annette Just var inde på den sociale dimension, og at det var så forfærdeligt. Altså det, der er væsentligt med den sociale dimension, det, der gør den sociale dimension i den nye Traktat bedre end i den gamle, er, at vi også på dette område indfører subsidiaritetsprincippet. Det indebærer for Danmarks vedkommende, at vi kan opretholde det frie forhandlingssystem, vi har i Danmark, og det er endnu en god grund til at sige ja til den nye Traktat.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg kan bare igen konstatere, at der er temperamentsforskelle mellem fru Annette Just og mig. Der er den temperamentsforskel, at jeg ikke opfatter de minimumskrav, der indføres i forbindelse med den sociale dimension, som detailstyring. Jeg opfatter dem som nogle garantier for, at vi ikke bliver socialt dumpet. Men jeg kan forstå, at fru Annette Just også føler, at minimumskrav er en detailstyring, og det er dér, vores temperament er forskelligt.

Så vil jeg gerne sige til hr. Gade, at jeg er for detailstyring på det indre marked, bestemt. Jeg kan ikke se noget forkert i, at vi har en styring af regler og standarder og sikkerhedsnormer inden for det indre danske marked, når man skal konkurrere fra Vendsyssel til Bornholm. Det synes vi alle sammen er godt; vi ønsker ikke, at der skal ske en social dumping mellem Bornholm og Vendsyssel. Så kan jeg ikke forstå, hvorfor i alverden det ikke skulle være lige så logisk at indføre det i det indre marked i

[Duetoft]

Europa. Det, det drejer sig om i den detailstyring, er jo netop, at man ikke skal kunne underbyde hinanden ved at have sikkerhedsmæssige problemer, have kvalitetsmæssige problemer og udnytte hinandens dårlige sider til at udkonkurrere hinanden. Så jeg er på det område tilhænger af en detailstyring for at få en fair fri konkurrence.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg kunne have lyst til at sige til fru Charlotte Antonsen, at hun burde bosætte sig i et andet EF-land; så ville hun få kendskab til, at Danmark så langtfra er det mest bureaukratiske land. Jeg har selv prøvet at bo i det udmærkede medlemsland Belgien, og jeg kan forsikre om, at i sammenligning med de erfaringer, jeg har derfra, har Danmark en strømnet, højeffektiv, moderne, serviceorienteret offentlig sektor.

Detailregulering taler man om, og detailregulering har vi kendt på nogle områder. Vi kender det især på landbrugsområdet; vi må sige, at det er det mest detailregulerede, vi kender til. Det er der ikke noget at sige til. Det er jo den mest planøkonomiske del af EF-samarbejdet.

Men derudover vil jeg sige, at detailregulering synes jeg er en helt forkert overskrift at sætte specielt på det indre marked. Hvad er det, det indre marked handler om? Det handler om at fjerne hindringerne for samhandel. Det drejer sig om at fjerne hindringerne for frie kapitalbevægelser, at åbne markederne for hinanden, om man så må sige, når det drejer sig om serviceydelser, inden for den finansielle sektor og andet, og når det drejer sig om at åbne markedet for offentlige indkøb. Med andre ord at fjerne hindringer. Det er jo sigtet. At man så for at fjerne hindringerne er nødt til at have nogle fælles bestemmelser, minimumsstandarder, det er klart, men sigtet er frigørelse, sigtet er netop frigørelse, og på nogle af områderne er der jo tale om en klar afbureaukratisering.

Hvis jeg må nævne spørgsmålet om frie kapitalbevægelser. I gamle dage, når man skulle transportere kapital over grænserne, skulle man anmelde til jeg ved ikke hvad og så bede om tilladelse til det ene og det andet. I dag foregår kapitalbevægelserne frit – netop et ud-

tryk for det, jeg her siger, at det indre marked drejer sig om at frigøre, at fjerne hindringer, og ikke om at detailstyre.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Når det gælder detailstyring, tror jeg virkelig, der er nogle herinde, der er helt i modstrid, helt ude af trit med befolkningens oplevelse af dette her. Når hr. Duetoft forsvarede detailregulering så ubetinget, sammenligner folk det så med f.eks. aktuelle diskussioner om, at EF regulerer regler om skurvogne? Er det virkelig rigtigt, at et land som Danmark ikke kan få lov at mærke opløsningsmidler med, at de giver hjerneskader, når vi faktisk ved herinde, et enigt Folketing, at de giver hjerneskader? Det er den type detailregulering, der er en ægte modstand mod i befolkningen.

Hr. Bjørn Westh siger, at EF-Domstolen skal sikre, at der ikke sker harmonisering på de nye områder, at den skal tage hensyn til alt det, der står i Traktaten, også den sætning, som hr. Bjørn Westh nævnte – naturligvis. Når det gælder kultur, skal man f.eks. også tage stilling til statsstøtte til film, om man må lave den eller man ikke må lave den. Det bliver EF-Domstolen, der kommer til at tage stilling til, om vi kan give statsstøtte inden for dele af kulturområdet. Jeg er enig, hr. Bjørn Westh, og derfor synes jeg, at det, der blev sagt mest klart her, var det, hr. Grove sagde til sidst, at EF-Domstolens betydning naturligvis styrkes ved denne traktat. Det er realiteten, og det vil jeg gerne takke hr. Grove for at han har sagt i denne debat.

Fru Charlotte Antonsen sagde, at Danmark er det mest detailregulerede land. Man kunne fristes til at sige, at det er da en interessant karakteristik fra en Venstrepolitiker efter 10 års Venstrepolitik her i Danmark. Realiteten er vel også, at sådan er det ikke, men det skyldes ikke Venstre, for de dele af EF-politikken, som Venstre ubønhørligt har forsvaret år efter år, er præcis de mest detailregulerede, nemlig landbrugspolitikken og fiskeripolitikken.

Charlotte Antonsen (V):

Det væsentligste nye, der er sket i Europa, siden vi førstebehandlede Unionstraktaten her i Folketinget, er, at det ligger helt klart, at hele Vesteuropa er på vej ind i EF. Alle de tidligere

[Charlotte Antonsen]

EFTA-lande på nær Færøerne agter nu at søge om optagelse i EF. Det sidste, vi har hørt, er, at Schweiz agter at søge inden udgangen af året. Det vil sige, at det, vi taler om – hvorvidt vi skal være medlem eller ej – faktisk er det politiske samarbejde, der strækker sig over hele Vesteuropa. Det er det, vi skal sige ja eller nej til at være medlem af i fuldt omfang.

Og ud over, at det selvfølgelig er spændende og meget glædeligt, at de tidligere EFTA-lande – bl.a. de nordiske lande, nu både Sverige, Finland og forhåbentlig også snart Norge – kommer med i det europæiske samarbejde, og at det er vigtigt for Danmark at få disse lande, som kulturelt og historisk ligger tæt på Danmark, med i EF-samarbejdet, er det også interessant, at alle de lande, der søger om medlemskab, netop søger på grundlag af den nye Traktat. Der er ikke nogen af disse nye lande, der har ønsket genforhandling. Landene agter også at søge ind, selv om Danmark skulle finde på at sige nej tak til dette skridt, vi nu tager, med Den Europæiske Union.

Den Europæiske Union vil under alle omstændigheder præge vort fælles fremtidige Europa, uanset hvilken gruppe vi kommer til at høre til: om vi går med sammen med de andre lande ind i Den Europæiske Union, eller om vi vælger at sige nej til den udbygning, der ligger nu, og derved som det eneste land kommer til at stå i et eller andet, der måske kommer til at minde om det gamle EF. Uanset hvad vi vælger, vil Den Europæiske Union komme til at præge vores fremtid. Det ligger helt klart nu, at det er det organ, der er valgt til at tage sig af de overordnede politiske problemer i denne del af verden.

Det er fantastisk vigtigt ikke mindst for et lille land at være med og få medindflydelse på og have medansvar for den udvikling, som vi er en del af. Netop de overordnede eller de grænseoverskridende problemer, som EF beskæftiger sig med, er jo problemer, vi ikke kan løse isoleret. Vi er nødt til at være med i et samarbejde med andre lande for at løse de overordnede økonomiske problemer, de overordnede udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemer. Vi er også nødt til at have andre lande med, hvis vi ønsker frihandel. Man kan ikke isoleret have frihandel i Danmark; vi er selvfølgelig også nødt til at have nogle spilleregler i et internationalt forum. Det er disse overord-

nede problemer, disse grænseoverskridende problemer, som EF opstiller nogle spilleregler for hvordan man løser politisk.

Som et lille land, der har én stor nabo, men som i det hele taget er placeret i et Europa, hvor der er mange store lande, er vi særligt afhængige af, at der er demokratiske spilleregler, når det drejer sig om de overordnede politiske beslutninger. Vi har behov for at være med i EF, hvor der er demokrati, hvor vi bliver hørt, og hvor de store lande også er tvunget til at høre på os, ligesom vi har stor glæde af, at der i EF-samarbejdet er mindretalsbeskyttelse. Alternativet til dette europæiske politiske samarbejde ville være, at det var de store lande alene, der prægede hele udviklingen i Europa. Nu har vi mulighed for at sidde med og få medindflydelse på de beslutninger, som vi under alle omstændigheder er helt afhængige af.

Vi kan ikke selv bestemme de overordnede ting; det er en realitet. Europa er blevet mere og mere integreret på grund af samhandel, selvfølgelig også på grund af nye måder at kommunikere på, telekommunikation, så vi har nok aldrig været mere integreret i Europa, end vi er i dag. Samhandelen har i hvert fald aldrig været større. Det er det samme som at sige, at vi ikke kan isolere os. Vi kan ikke sidde ude i et hjørne og frit bestemme over vores egen skæbne; det er vi nødt til at gøre i et fællesskab med andre lande.

Det har været diskuteret, om vores fortsat fuldgældige medlemskab af EF vil spille en rolle for den økonomiske udvikling i Danmark, og om det vil spille en rolle for skabelsen af nye arbejdspladser. Og vi har specielt fra de mere teoretiske økonomer – de økonomer, der sidder ved skrivebordene – hørt, at det ikke vil spille den store rolle. Her tænker jeg på vores nationalbankdirektør Hoffmeyer og på Frank Dahlgård, som jo begge er økonomer, men de sidder begge ved et skrivebord. De har vurderet, at der ikke ville ske særlig meget, hvis vi sagde nej til videreudviklingen af det europæiske samarbejde.

Over for disse teoretikere har vi så det virkelige liv, erhvervslivet, og vi har kunnet se, at der i det seneste kvartal stort set ikke har været erhvervsinvesteringer i Danmark. Erhvervsinvesteringen i Danmark er faktisk gået i stå i det seneste kvartal. Det er det virkelige livs reaktion på, at der har været lidt usikkerhed om Danmarks fortsatte placering.

[Charlotte Antonsen]

Det andet, vi har kunnet se i det virkelige liv, er, at vi har fået en relativt højere rente i forhold til Tyskland, end vi har haft tidligere; rentemarginalen er blevet større. Så der vil være nogle økonomiske konsekvenser af at sige nej.

Til gengæld vil jeg sige, at selvfølgelig kan vi fortsat eksistere uden for Den Europæiske Union, men jeg mener, at vi allerede nu kan se, at den usikkerhed, der har været i befolkningen med hensyn til at stemme for eller imod, har ført til, at der har været nogle økonomiske konsekvenser, og en højere rente betyder bl.a., at det er sværere at skabe arbejdspladser i Danmark. Så jeg er helt sikker på, at Den Europæiske Union vil give os bedre mulighed for at få gjort noget ved vores vigtigste politiske problem: arbejdsløsheden.

Der er som sagt ikke tvivl om, at uanset om Danmark bliver fuldgyldigt medlem eller ej, er vi afhængige af beslutningerne. Det er vel også en af baggrundene for, at Sverige, Finland og Norge nu søger med ind i EF. De har set i den tid, de har stået udenfor, at de har været helt afhængige af, hvad EF har besluttet; de har været nødt til at tilpasse sig, selv om de ikke sad med ved bordet og var med til at træffe beslutningerne.

Dernæst tror jeg også, at disse tre nordiske lande – Norge, Sverige og Finland – på grund af deres geografiske placering tæt op ad Østeuropa, Centraleuropa, i disse år har oplevet, hvordan der er sket en meget stor økonomisk tilbagegang, så jeg tror også, der ligger økonomiske motiver bag, når de nu søger ind; de har ganske enkelt behov for nogle nye markeder, efter at Sovjet er faldet sammen, og det er så de nye markeder, som Danmark er med i og forhåbentlig også skal blive ved med at være i.

Danmark har behov for EF, bl.a. fordi vi har behov for demokratiske spilleregler, hvis vi skal blive hørt i forhold til de større lande. Men jeg vil slutte af med at sige, at EF for mig at se også har behov for Danmark. Vi har da mange gode ting, vi kan tilbyde EF-samarbejdet, vi har mange gode ideer til, hvordan den videreudvikling, vi skal have i Europa, skal formes. Vi har allerede i forbindelse med traktatforhandlingen set, at der faktisk bliver lyttet til Danmark, der bliver taget hensyn til vores ønsker.

Nogle af de ting, som vi fra dansk side skal arbejde for de kommende år, og en af grundene til, at det er vigtigt, vi fortsat er med, er, at vi har et fantastisk veludviklet og åbent demokrati i Danmark. Vi vil gerne være med til at sikre, at det kommer til at fungere ligesådan i EF. Derfor er det vigtigt, vi sidder med ved bordet, så vi kan præge udviklingen i den retning. Vi har en retsopfattelse, der gør, at vi følger lovene; det er også et område, hvor vi måske kan lære nogle EF-lande noget. Det er også vigtigt, at vi sidder med i EF for at forhindre, at det udvikler sig i bureaukratisk retning. Jeg mener ikke, bureaukratiet er så stort i EF i dag. Der er som bekendt 17.000–18.000 ansatte i Kommissionen, og det er jo faktisk mindre, end der er i Århus Amt.

Til sidst vil jeg nævne et andet område, hvor Danmark kan bidrage til en god udvikling, og det er på miljøområdet. Det er vigtigt, at vi får en mulighed for at præge udviklingen af miljøpolitikken i EF-samarbejdet. Den mulighed har vi, hvis vi siger ja til Unionstraktaten, men vi har ikke nogen mulighed for det, hvis vi siger nej.

Jeg er ikke så overrasket over, at det netop er Fremskridtspartiet og SF, der har valgt at stemme imod EF-Traktaten. Det er som bekendt disse ansvarsfrie partier, som ligesom andre steder i Europa politisk er placeret på yderfløjene; det er de partier, der ikke stemmer for finansloven, og det er så også de partier, der ikke her ønsker at tage et medansvar for den fremtidige europæiske udvikling.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Fru Charlotte Antonsen taler meget rørende om, at vi har brug for EF, vi er nødt til at være med i EF. Jeg er næsten ked af at måtte fortælle fru Charlotte Antonsen, at vi er i EF. Det indre marked, som vi har stemt for, starter først den 1. januar 1993. Det, vi skal stemme om den 2. juni, er ikke, om vi skal være med i EF eller det indre marked – det drejer sig faktisk om Unionen. Så når fru Charlotte Antonsen siger, det er vældig vigtigt, at vi stadig er med i det europæiske fællesmarked, må jeg give hende fuldstændig ret; det er meget vigtigt, at vi bliver i det europæiske fællesmarked, det er meget vigtigt, at vi forhindrer Den Europæiske Union. Og vi står ikke isoleret, fru Charlotte

[Annette Just]

Antonsen, vi vil ikke være isoleret, hvis vi siger nej til Unionen. For så bliver der ingen union.

Jeg har et direkte spørgsmål til fru Charlotte Antonsen, som talte lidt nedsættende om disse økonomer, der sidder bag skrivebordene. Hvor ellers? Så vidt jeg er orienteret, er økonomer folk, der sidder med små tal og lægger sammen og trækker fra og kommer frem til velovervejede meninger. Det er altså nemmest at gøre det bag et skrivebord. Jeg vil gerne vide: Hvor vil fru Charlotte Antonsen ellers have økonomerne placeret?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det kan godt være, at fru Annette Just ikke har lagt mærke til det, men der er også noget, der hedder driftsøkonomer, og de sidder netop ude i det virkelige liv, i virksomhederne. Det var den adskillelse, jeg synes var interessant, netop at de teoretiske makroøkonomer, der sidder ved skriveborde – det har fru Annette Just nok ret i, de adskiller sig fra driftsøkonomerne, der sidder ude i det virkelige liv, der sidder i virksomhederne – allerede har noteret konsekvensen af, at der har været usikkerhed om, hvorvidt Danmark fortsat vil være med i hele EF eller i Den Europæiske Union.

Vi kan ikke, det har fru Annette Just ret i, blive smidt ud af EF, der er ikke en eksklusionsklausul i EF-Traktaten, men det ser ud til, at Danmark er det eneste land af de 12, der ikke ønsker at gå videre, altså gå ind i Den Europæiske Union. Vi vil som det eneste land komme til at stå tilbage i et eller andet, der måske kommer til at ligne det indre marked, måske kommer til at ligne den EEA-aftale, som EFTA-landene lige har indgået med EF, men vi vil være det eneste land. De 11 andre lande vil gå videre, og bl.a. inden for et område som miljø, som er nyt i Traktaten, vil vi ikke få så stor indflydelse, som vi ellers ville.

Det bliver endnu mere interessant, kan man sige, om nogle få år, for så vil vi have 17 lande i EF, og så vil Danmark stå som det ene land udenfor, som ikke ønsker at være med i hele samarbejdet.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er fint! Nu har fru Charlotte Antonsen

forklaret, at det at sidde bag et skrivebord er et spørgsmål, om man er med i det virkelige liv eller ej. Jeg tror, at det vil interessere en vis hr. Hoffmeyer, at han altså ikke er opmærksom på det virkelige liv. Men o.k., dette er ordkløveri.

Jeg vil gerne have fru Charlotte Antonsen til at bekræfte, at Danmark ikke er det eneste land, der skal have en folkeafstemning. Irland skal, så vidt jeg er orienteret, have en folkeafstemning den 18. juni. Jeg er også blevet orienteret om, at 16 delstatspræsidenter i Tyskland er imod Unionen. Jeg er blevet orienteret om, at der er store problemer i Luxembourg, at der er store problemer i Frankrig, og det er ikke kun, som fru Charlotte Antonsen siger, den ultrahøjre og ultravenstre fløj, der gør vrøvl. Det er faktisk gaullistpartierne, og det er også SPD i Tyskland osv. Så det er såmænd ikke så galt endda!

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Fru Annette Just har da ret så langt, at de 11 andre lande endnu ikke har ratificeret EF-Traktaten, og derfor kan vi i teorien ikke vide, om de ønsker at følge deres regeringer, altså de regeringer, der har forhandlet Traktaten på plads.

Jeg er nu ikke i tvivl om, at Irland vil stemme for. Irland har altid været meget glad for samarbejdet, bl.a. fordi der for Irland er mange økonomiske fordele forbundet med et medlemskab.

I Tyskland har det reelt ikke været et EF-problem, der har været sagen. Der har det været en intern tysk diskussion, hvor delstaterne har villet presse centralregeringen til at få noget mere indflydelse. Man har så benyttet ratifikationen af EF-Unionstraktaten til at presse centralregeringen i Bonn.

Luxembourg og Frankrig har nogle problemer med afstemninger til kommunalbestyrelserne, som vi ikke har i Danmark. Jeg er sikker på, at disse to centralt placerede lande alligevel vil vælge at sige ja til Traktaten, men det kan vi selvfølgelig ikke vide, før den faktiske ratifikation er sket.

Gade (SF):

I SF beklager vi, at et flertal ikke har villet være med til at få hele spørgsmålet om suverænitetsafgivelsens forhold til grundloven belyst

[Gade]

ved at indhente udtalelser fra uafhængige eksperter, og her ved andenbehandlingen vil jeg gerne tilkendegive, at det efter min opfattelse kommer til at betyde, at Folketinget ikke får vurderet denne sag præcist og grundigt nok inden tredjebehandlingen, som skal finde sted den 12. maj. Det beklager vi ganske meget, for vi mener, at det er vigtige spørgsmål også i de kommende år.

Et afgørende argument for SF i diskussionen om Unionen er det demokratiske underskud. Efter vores opfattelse bliver demokratiet sat i skammekrogen. Det ses ved, at EF nu kommer til at brede sig ind over langt flere områder. Det betyder, at de problemer, vi har i forvejen – vedrørende manglende offentlighed i forvaltningen, et dansk Folketings manglende mulighed for at sætte en sag på dagsordenen, at de folkevalgte ikke har initiativret, at der ikke er åbenhed i ministerrådsmøderne – at alle disse problemer ikke bliver mindre, men større, hvis det bliver et ja til Traktaten. Fra SF's side er det en afgørende kritik mod hele unionsprojektet, at man har sat demokratiet i skammekrogen.

Demokrati er respekt for befolkningernes frie ret til at sige ja eller nej, også ved folkeafstemning. Jeg vil benytte andenbehandlingen til at konstatere, at det kan forventes, at der ikke bliver det nødvendige flertal på $\frac{2}{3}$ af Folketingets medlemmer for at sige ja til Unionstraktaten. Vi er nu så langt fremme, at vi kan vurdere, hvor mange der stemmer nej, og hvor mange der undlader at stemme. Vi kan derfor i dag konstatere, at der ikke er det fem sjettedels flertal, der er nødvendigt for vedtagelse af dette lovforslag efter reglerne i grundlovens § 20.

Jeg synes, det er vigtigt at få sagt det, for en del af den offentlige debat har drejet sig om, at det nærmest var en demokratisk venlighed, når Folketinget lod afholde en folkeafstemning. Vi kan konstatere, at forslaget til lov om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber m.v. simpelt hen ikke kan gennemføres af Folketinget. Kun hvis regeringen opretholder lovforslaget – og det gør den jo – kan der ske noget; så kan et flertal af befolkningen, dog mindst 30 pct. af de stemmeberettigede, afvise forslaget. Sådan er grundlovens bestemmelse. Det vil sige, at grundloven vurderer den situation, vi står i, som vigtig. Det

ville klæde jasiden at vise den samme respekt for folkeafstemningen i den kommende periode, som bestemmelserne i grundloven faktisk tilsiger, også over for vælgerne.

Jeg anklager ikke alle japartierne, men jeg synes, de toneangivende japartier indtil nu har ført en kampagne, der nærmest skræmmer folk, ved at sige, at de ikke kan udnytte deres retlighed. Grundlovens § 20 er klar på det punkt. Det er en grundlæggende tankegang, at et flertal i befolkningen skal have ret til at sige: Nej, nu går I for vidt, for I kunne ikke skaffe et flertal på $\frac{2}{3}$ af Folketingets medlemmer.

Også når vi diskuterer forholdet til de nordiske lande, mener jeg, at mange på jasiden glemmer demokratiet. Man taler om de nordiske landes befolkninger, som om de allerede havde sagt ja. Der skal også være folkeafstemninger i de andre nordiske lande, og det skal vel respekteres.

I det hele taget oplever vi et skønmaleri af situationen efter et ja ved folkeafstemningen. Det er den nye tendens i debatten fra japartiernes side. Vi har hørt det i dag fra hr. Bjørn Westh i relation til miljøbestemmelserne. Det står i skærende modstrid med udtalelser fra ganske prominente mennesker, f.eks. EF's miljøkommissær, som jeg kan citere for at have sagt:

»Vi havde ønsket at galopere fremad, men medlemslandene har valgt et adstadigt tempo.«

Og et andet sted siger han:

»Desværre er de aktuelle bestemmelser helt utilfredsstillende. Bag facaden med kvalificerede flertalsafstemninger er der så mange undtagelser, at dette princip nærmest er en tom skal. Det er et bedrag, en pompøs betegnelse, der blot bruges til at skjule noget meget hult.«

Det er i skærende modstrid med hr. Bjørn Wesths udtalelser her i dag. Jeg må også sige, at det ikke helt var den tone, hr. Svend Auken anvendte i sine udtalelser i Folketinget den 5. december 1991 vedrørende den sociale dimension – det var, før Maastrichtaftalen blev gennemført – hvor hr. Svend Auken sagde:

»Endelig er teksterne ikke overbevisende på arbejdsmarkedsområdet.«

Dette blot for at bringe lidt sordin ind i det skønmaleri, som jeg synes at japartierne nu er gået over til.

[Gade]

Det er også noget, vi oplever, når det gælder de nordiske lande. Det er, som om det automatisk vil medføre en hurtig optagelse af de øvrige lande, hvis vi siger ja. Men virkeligheden bringer forstyrrelser ind i disse nordiske EF-fælleshymner. Det bliver ikke så let, som det fremstilles. Vi oplever nu, at EF-Kommissionen truer med, at prisen for de nordiske lande, hvis de vil med, og også for os er yderligere beskæring af demokratiet. Det virker ganske absurd.

Ifølge Ugebrevet Mandag Morgen fra den 27. april 1992 har Jacques Delors udtalt følgende:

»Spørgsmålet om de nordiske landes indtræden i Den Europæiske Union rejser en række store og meget principielle problemer for hele EF-samarbejdet. Og det vil langtfra være så enkelt, som både Danmarks og Sveriges udenrigsministre offentligt har givet udtryk for.«

Jeg citerer altså fra Ugebrevet Mandag Morgen. Jeg ved ikke, om han har sagt det.

Her kommer Kommissionens tanker om at hindre små lande som Danmark i at blive formænd for EF ind i billedet, at vi ikke skal have kommissærer, osv. Jeg vil spørge udenrigsministeren: Får vi det udspil på bordet, før vi den 2. juni skal stemme i Danmark?

I forlængelse af dette er der et andet problem, som jeg mener vi må have afklaret inden den 2. juni, nemlig spørgsmålet om betalingen for Unionen. Er prisen for Delors II-pakken 160 mia. kr.? Hvad er regeringens syn på dette spørgsmål? Jeg mener, vælgerne har krav på at få hele prisen for projektet at vide, og der er stadig ualmindelig stor tavshed om dette punkt.

Tilbage til Ugebrevet Mandag Morgen fra den 27. april, hvor Delors også er citeret for, at en udvidelse vil stille Fællesskabet over for en stribe af politiske, militære og institutionelle overvejelser. Jeg hørte i aftes i Radioavisen, at EF-kommissær Henning Christophersen på et møde i USA har fulgt op med på en måde at presse de nordiske lande til at gå positivt ind i forsvarssamarbejdet og forpligte sig på en militær dimension.

Jeg må spørge, om det gør det lettere for den svenske befolkning at sige ja til dette projekt, at man nu sætter fokus på forsvarspolitik, på militærpolitik. Efter min bedste mening gør

det det sværere at få et nordisk sammenhold i fremtiden.

For mig er det oplagt, at når Danmark efter et nej har frigjort sig fra forsvarsdimensionen – de andre lande må lave det, hvis de vil, det kan vi ikke hindre dem i – så vil den position, Danmark så har kæmpet sig til, og den nye måde at være en del af EF på da være langt mere attraktiv for den svenske befolkning end Unionen, som den ser ud nu. Den tidligere nedrustningsminister i Sverige, Inga Thorsson, har givet udtryk for dyb bekymring for – ikke at Sverige går ind i EF, men at Sverige binder sig til en fælles forsvarspolitik.

Det skal siges her ved andenbehandlingen, fordi meget af ja-argumentationen indtil nu har gået på at opstille dette skønmaleri i forhold til de nordiske lande. Efter min bedste opfattelse er det sådan, at et nej helt modsat jasigernes argumentation vil kunne føre til en situation, hvor det bliver langt lettere at trække på samme fællesnordiske hammel, end det gør ved et ja.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Det er en mere end 20 år gammel drøm, der kan gå i opfyldelse, hvis vi siger ja til Unions-traktaten, som den foreligger, og hvis de nordiske lande bliver medlemmer. For første gang er der nu realiteter i denne sag.

For så vidt angår grundloven har vi opfordret eksperter uden for Folketinget til at udtale sig. De har udtalt sig i stort omfang, og Folketinget behandler i øvrigt en lang række af de spørgsmål, de har stillet, og de vil blive drøftet videre i Markedsudvalget.

Med hensyn til det demokratiske underskud, at demokratiet skulle være sat i skammekrogen, mener jeg faktisk, at der, selv om jeg ikke er tilfreds med dette, er sket en række fremskridt.

Hvad angår initiativret, vil jeg sige, at Folketinget og regeringen faktisk tog initiativ til ændring af Traktaten med det danske memorandum og fik meget ud af det. Så på et meget vigtigt felt har det fungeret med initiativret hos os, men vi kunne godt gå videre.

Med hensyn til demokrati må jeg sige, at der bliver udvidet samarbejdsprocedure, EF-Parlamentet får forkastelsesret på visse områder, EF-Parlamentet får en svag initiativret, EF-

[Bjørn Westh]

Parlamentet får mulighed for at nedsætte undersøgelsesudvalg, EF-Parlamentet får større indflydelse på udnævnelse af Kommissionen, der bliver regionale udvalg, arbejdsmarkedets parter inddrages, nærhedsprincippet indføres, ombudsmandsinstitutionen indføres. Der sker faktisk noget på demokratiområdet.

Jeg vil gerne gå videre: Offentlighed i forvaltningen, åbne ministerrådsmøder om principielle spørgsmål, så de europæiske borgere kan se, hvordan man diskuterer, hvilke argumenter man bruger.

At sige, at demokratiet er sat i skammekrogen, mener jeg er forkert. Der sker faktisk reelle udvidelser af det demokratiske element.

Jeg mener også, at der sker reelle fremskridt på miljøområdet. Hr. Gade sagde selv under debatten i december måned, at der var reelle fremskridt på miljøområdet. Det synes jeg hr. Gade skulle holde fast i.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Gade, at hvis der er nogen, der opstiller skræmmebilleder, er det hr. Gade. Han opremsede en række skræmmebilleder. Det største var Jacques Delors, som skulle have udtalt sådan og sådan.

Hvis vi ser tilbage til den tid, da vi begyndte at forhandle denne traktat, ønskede Jacques Delors det hele kørt ind under Kommissionen i én eneste søjle. Så sent som da vi nåede frem til det hollandske formandskab, var man tilbage ved den enstrengede søjle. Hvad skete der? På trods af Jacques Delors, som er embedsmand, og som har sine ønsker, blev der selvfølgelig gennemført en fornuftig traktat med tre søjler, som vi ønskede det fra dansk side. Så det er i allerhøjeste grad et skræmmebillede.

Når Fremskridtspartiet siger, at vi bliver oversvømmet af flygtninge, er det i højeste grad et skræmmebillede. Når nejsigerne siger, at tyske politifolk vil kunne arrestere i Danmark, og at vi skal have et europæisk politi, er det et skræmmebillede, der ikke har rod i virkeligheden. Alle, der kender Traktaten, ved, det er forkert.

Når man siger, at man skal have en stor, fælles Europahær osv., er det et skræmmebillede, man stiller op. Der er ingen realiteter i det. Det er områder, hvor der skal være enstemighed.

Er der nogen, der virkelig fører en skræmme-kampagne i dette land, er det nejsigerne. De fører alle rygter til torvs, uden at der er bund i dem.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Gade brugte megen tid i sit indlæg, næsten det meste, til at beskæftige sig med den nordiske vinkel. Mens jeg hørte hr. Gade, tænkte jeg, at det var som taleren, der skrev i sit manuskript: Svag argumentation – hæv stemmen!

Det nordiske argument er i virkeligheden det allersvageste, når det drejer sig om den afstemning, vi skal have den 2. juni. Det er et svagt punkt for modstanden, at vi skal undertegne og fremføre nordiske synspunkter. Nordiske synspunkter taler klart for, at Danmark siger ja den 2. juni.

Sverige og Finland har søgt om optagelse på Unionens grundlag, ikke bare deres regeringer, men støttet af store flertal i deres parlamenter. Det er ikke EF, som hr. Gade er blevet så begejstret for, de nu søger medlemskab af. De søger medlemskab af Unionen, og de siger det udtrykkeligt.

Men det er også interessant at undersøge, hvorfor de søger medlemskab. Det er der selvfølgelig politiske grunde til, men der er sandelig også i allerhøjeste grad økonomiske grunde til det. Både svensk og finsk økonomi befinder sig i en tilstand, hvor de er nødt til at søge nye løsninger.

Sverige oplever nu betydelige økonomiske problemer med en meget stærk stigning i arbejdsløsheden – og hvorfor? Fordi svensk industri massivt investerer uden for Sverige og investerer på det europæiske marked. Det bekymrer selvfølgelig svensk fagbevægelse og svensk industri, og det kaster skygger over den svenske økonomiske udvikling.

Der er økonomisk set meget håndfaste, solide argumenter for, at Sverige søger om medlemskab. Tilsvarende gælder Finland, som er i en særlig situation, men hvor arbejdsløsheden nu stiger lodret. Også Finland har økonomisk set brug for EF.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

[Duetoft]

Jeg har meget vanskeligt ved at tage hr. Gades argumenter omkring demokratiet særlig alvorligt. Hr. Gade ved godt, at jeg i Markedsudvalget har kæmpet hårdnakket for, at Danmark skulle gå ind for et stærkere Europa-Parlament.

Vi ville gerne have haft lovgivningsmagten flyttet over i Europa-Parlamentet i stedet for at have den i Ministerrådet. Vi ville gerne have en egentlig initiativret for Europa-Parlamentet, men det ville et stort flertal i Markedsudvalget ikke være med til.

Når jeg har problemer med at tage hr. Gades argumenter alvorligt, skyldes det, at der er et stort dansk flertal, der har sagt, at det ikke skulle være sådan. Derfor har Danmark arbejdet for, at Europa-Parlamentet ikke skulle være så stærkt, og vi har fået ret.

Jeg er godt klar over, at hvis hr. Gade havde oplevet, at man i unionsforhandlingerne sydpå havde fået et meget stærkt Europa-Parlament, så ville SF nu have stillet sig op og sagt: Der kan man bare se, nu er Danmark blevet underkendt på det område. Men nu fik Danmark sin vilje, desværre, på det område, og så bruger hr. Gade det argument til at sige: Der kan I se, de vil ikke være med til demokratiet. Jeg synes, der er en smule dobbeltmoral i den form for argumentation, hr. Gade.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg har et par spørgsmål til hr. Gade. For det første: Ønsker hr. Gade, at Sverige og Finland bliver medlemmer af EF, eller ej? Hvis hr. Gade ønsker, at de bliver medlemmer af EF, dvs. af Unionen, tror hr. Gade så, at det vil være bedst for deres optagelse, om Danmark stemmer ja eller nej den 2. juni?

Jeg har yderligere et spørgsmål vedrørende artikel 138 B, som hr. Gade kan finde i lovforslag nr. L 240, side 36, hvor der står: »Europa-Parlamentet kan med et flertal af medlemmernes stemmer anmode Kommissionen om at fremsætte passende forslag . . .«. Her er altså en begrænset initiativret. Er det en forbedring af demokratiets vilkår, eller er det en forringelse i forhold til den gældende Romtraktat, som hr. Gade nu er så glad for?

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg vil gerne sige til hr. Kofod-Svendsen, at den begrænsede initiativret, EF-Parlamentet har fået, er en begrænset forbedring, når SF går ind for, at EF-Parlamentet har initiativret, det er klart.

I øvrigt er det originale i SF's bidrag til denne diskussion det, vi fremlagde i vores udspil til et memorandum. Sådan et udarbejdede vi rent faktisk i SF. Og heri var netop initiativret en vigtig del, herunder også, at de nationale parlamenter skulle have initiativret, retten til at sætte en sag på EF's dagsorden, at vi ikke skal have impotente parlamenter i medlemslandene. Det forslag skal selvfølgelig ses i sammenhæng med en initiativret for EF-Parlamentet.

Derfor er der ingen problemer, hr. Duetoft, i SF's argumentation. SF har ikke siddet med hænderne i skødet i diskussionen om, hvordan EF skulle ændres. Vi har haft vores egne udspil, og det ved Markedsudvalget også godt. Et af de steder, hvor vi har været helt enige med resten af Folketinget, er, at vi har sagt nej til et forsvarssamarbejde i EF. Desværre er det endt med, at nogle har ombestemt sig og er blevet tilhængere af det.

Hr. Niels Helveg Petersen siger om de nordiske synspunkter, at her står vi svagt i SF. Jeg forstår, at mange fra jasiden bruger det skruppelløst, at jaet fører direkte til, at de nordiske lande nu bliver sammenknyttet. Der skelner hr. Niels Helveg Petersen ikke mellem befolkningernes synspunkter og regeringernes/parlamenternes, og det var hele pointen i mit indlæg. Opinionsundersøgelser i Sverige viser, at der er et massivt flertal i den svenske befolkning, der ikke ønsker at forpligte sig på en forsvarspolitik. Det er da forståeligt i et land, som har været erklæret neutralt, men måske er på vej fra det.

Det, der er SF's synspunkt, er, at i en situation, hvor vi kan frigøre os fra forsvarsforpligtelsen og dermed skabe en ny struktur i samarbejdet, vil det være lettere for den svenske befolkning at tilslutte sig en status som den, Danmark kan tilkæmpe sig med et nej, end at sige ja til Unionen.

Dermed har jeg sådan set også svaret på hr. Kofod-Svendsens spørgsmål til mig, om vi ønsker, at Sverige og Finland bliver medlemmer. Jeg tror, det var bedst for Danmark at have de

[Gade]

nordiske lande samlet. Jeg tror, det er en ulykke, at vi er delt op. Men så skal vi også spille den rolle, som giver maksimal mulighed for at få de nordiske lande til at være sammen i de kommende år, og det tror vi ikke at jaet vil medvirke til, det vil gøre det sværere.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Gade betegner SF's Europapolitik som original. Jeg vil nærmere betegne den som reaktionær. SF har valgt at sige ja til det indre marked, altså at blive i EF, som det er i dag. Det var det, vi andre sagde ja til i 1986. Nu vil man ikke gå videre ved denne unionstraktat og sige ja til det videre arbejde, og så må vi forvente, hvis vi skal tage yderligere skridt i 1997, at man vil bruge samme argumentation, at man så vil sige ja til den union, vi andre siger ja til nu, og så sige nej til den videre udbygning.

Jeg synes, der er tale om en sørgelig udvikling, hvor SF tilsyneladende har valgt at være det reaktionære parti i dette Folketing, som kommer halsende efter os andre. 3-5 år efter, at vi andre har sagt ja til en videreudvikling, kommer SF også på banen.

Med hensyn til Sveriges holdning til forsvarspolitik finder jeg det ikke så mærkeligt, at svenskerne ikke helt har vænnet sig til, at neutralitetsbegrebet ikke længere eksisterer. Men som det er hr. Gade bekendt også fra den danske debat, er det sådan med forsvarspolitikken, at landene selv vælger, om de vil være medlemmer af Vestunionen. Og det er jo dér, forsvarspolitikken i EF-samarbejdet skal finde sted. Så der bliver altså også for svenskerne en mulighed for at sige ja til Unionen, men at stå uden for Vestunionen.

Til sidst: Jeg har meget svært ved – det hænger måske sammen med det her med det originale eller det reaktionære – at forstå den argumentation, SF fører for nej. Man argumenterer med, at der er for lidt miljø. SF argumenterer med, at der er for lidt demokrati. Der er ikke tvivl om, at der er mere af begge disse ting i den nye traktat end i den gamle traktat. Der er mere miljø i Unionstraktaten end i den gamle EF-traktat. Der er mere demokrati i den nye traktat end i den gamle traktat. Og det fører så på mærkelig vis til, at SF alligevel siger nej.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg erkender, at der i Markedsudvalget er opstået det, nogle vil opfatte som en skøn og andre som en uskøn alliance mellem SF og CD omkring demokratiet. Dér var vi meget enige.

Men det, jeg anfægtede, var ikke hr. Gades forslag i Markedsudvalget eller vore egne forslag i Markedsudvalget. Det, jeg anfægtede, var, at på et område, hvor det har været et dansk krav, at der ikke skete en væsentlig styrkelse af Europa-Parlamentet, har vi fået ret. Og det bruger hr. Gade nu som argument for at sige nej. Altså at man har givet Danmark ret, er ondt og dårligt, og derfor skal man sige nej.

Jeg forstår ikke argumentationen, hr. Gade, og det har ikke noget med demokratiet som begreb at gøre. Det har noget at gøre med, at hvis vi også skal til at sige nej, fordi de andre lande har givet os ret, så er vi temmelig langt ude.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Jeg er nu ikke så sikker på, hr. Duetoft, at alle SF'ere mener, at Parlamentet skal have lovgivende magt, som det bliver sagt her. Jeg synes derimod, at SF skulle bestræbe sig på at sige ja til det her og fastholde en traktat, der hviler på de tre søjler, der adskiller det i et kommunautært samarbejde og et landesamarbejde.

Så siger hr. Gade, at der nu bliver tale om et nyt forsvarssamarbejde. Det gør der ikke. Der bliver tale om, at der skal drøftes forsvarspolitik og de dertil knyttede emner under to vinkler. Den ene er, at der kun kan ske noget med enstemmighed, og den anden er, at det skal være med respekt for de retningslinjer, NATO har udstukket, og begge ting er vigtige.

Og så skal den diskussion – det står der udtrykkeligt – først gå videre på det mere formelle plan efter 1996, og da er spørgsmålet så: Vil det være en fordel for de synspunkter, hr. Gade repræsenterer, og som vi andre også til en vis grad repræsenterer, at have ansøgerlandene med, de tidligere neutrale lande Finland, Sverige og Østrig, i den diskussion, der skal være fremover? Er det ikke sådan, at topmøderklæringen faktisk gav os et tilsagn om, at hvis Den Europæiske Union træder i kraft, så er landene politisk enige om at optage disse lande, inden den nye diskussion om, hvordan man skal drøfte forsvarspolitik, skal fortsættes?

[Bjørn Westh]

Så vidt jeg kan se, opnår SF bedst sine mål ved at sige ja nu og dermed åbne for en hurtig optagelse af de tre lande, der har synspunkter, som flugter nogenlunde med vores, og dermed sikre, at udviklingen i Europa bliver sådan, som vi kunne ønske os det. SF er faktisk ved at ødelægge sine egne politiske muligheder ved sin gammeldags nejpolitik, der i øvrigt kun får støtte af højrekræfterne ude i Europa og ikke af nogen venstrekræfter andre steder.

Formanden:

Det er min hensigt at udsætte mødet, når vi har afsluttet disse korte bemærkninger. Dette til orientering.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Der er noget, jeg ikke helt forstod i hr. Gades svar til mig. Jeg forstod, at hr. Gade ønsker, at Sverige og Finland bliver optaget i EF, og det må selvfølgelig ske på baggrund af Maastrichtteksterne, for det står i deres ansøgning. Finland har indgivet sin ansøgning på baggrund af Maastrichtteksten.

Men jeg forstod ikke, hvordan et dansk ja kunne skade. Og så vil jeg spørge på en anden måde: Hvordan vil et dansk nej gavne Sveriges og Finlands optagelse i den EF-union, som de har indgivet ansøgning til? Jeg kunne godt tænke mig at få at vide, gerne lidt pædagogisk fremstillet, hvordan et nej kunne være til hjælp for Sverige og Finland.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Mit indlæg knytter sig nøje til, hvad hr. Kofod-Svendsen var inde på.

Jeg noterede, og det noterede jeg med glæde, at hr. Gade sagde, at det er en fordel, at de nordiske lande står det samme sted. Jamen hvad nu, hvis Sverige og Finland siger ja? Det er dog det mest sandsynlige. Så vil hr. Gades anbefaling af et nej netop føre til, at Norden bliver splittet.

Med andre ord: Det ville ikke være nogen som helst hjælp for os selv eller for Sverige og Finland, at vi siger nej nu. Risikoen er derimod, at hvis vi siger nej nu, så opstår der for alvor en nordisk splittelse på et senere tidspunkt. Jeg kan ikke få sammenhæng i hr. Gades argumentation.

Formanden:

Hr. Gade har ordet for en kort bemærkning. Som udgangspunkt går jeg ud fra, at det bliver den sidste i denne række.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det er et spørgsmål, om mine pædagogiske evner slår til. Jeg er nu ikke sikker på, at de slår til i forhold til hr. Kofod-Svendsen, som ikke forstod det. Jeg tror nu nok, at Kristeligt Folkepartis ordfører har forstået det, men jeg har forstået, at hr. Kofod-Svendsen ikke vil forstå det.

Det er ikke på baggrund af Unionstraktaten, jeg taler om, at de nordiske lande lettere kunne hænge sammen, men netop på baggrund af den nye situation, der opstår, når Danmark siger nej til Unionstraktaten og får lavet en ny type af medlemskab, hvor vi er frigjort fra forsvarsforpligtelsen.

Det er også et svar til hr. Niels Helveg Petersen.

Må jeg sige til hr. Bjørn Westh, der siger, at forsvarspolitik ligger langt ude i fremtiden – det er vist først efter, at vi skal diskutere næste traktat – at det ikke er sandt. Ifølge denne traktat skal EF-landene i gang med at diskutere forsvarspolitik – diskutere – og allerede 1. januar 1993 træder sammenkoblingen af EF-unionen og Vestunionen i kraft.

Det er en misforståelse i debatten, at SF går ind for at give EF-Parlamentet lovgivende magt. Det gør CD, men det gør SF ikke. SF går ind for at give folkevalgte parlamenter – nationale og EF-Parlamentet – initiativret, ret til at sætte en sag på dagsordenen.

Og så til hr. Duetoft. Jamen det er da ikke SF's politik, at alt det, Danmark har fremført i forhandlingerne, skal vi så støtte bagefter. Det har jo ikke været nogen hemmelighed for Folketinget, at SF har været modstander af den positive holdning til Den Økonomiske og Monetære Union; det har vi været i hele forløbet. Jamen så er vi det da naturligvis også, når regnebrættet skal gøres op, som det sker nu.

Men ét sted har vi været enige med resten af Folketinget, og det er, når vi har sagt nej til forsvarspolitik i EF. Det, vi ikke kan forstå, er, hvad der egentlig har fået resten af Folketinget – undtagen Fremskridtspartiet – til at være positiv over for det, som man sagde nej til for 4

[Gade]

måneder siden. Det undrer mig, og det interessante er, at det at blive frigjort fra forsvarspolitikken jo netop er det, der åbner for en ny situation.

Min allersidste bemærkning går til hr. Bjørn Westh, der sagde, at det kun var højrekræfterne, SF stod sammen med. Sådan som jeg forfatter det på møderne, men også når jeg læser opinionsundersøgelser, er det omkring halvdelen eller lidt flere af hr. Bjørn Wesths vælgere, SF står sammen med – her i landet i hvert fald. Det er jo realiteten. Et flertal af Socialdemokratiets vælgere eller i hvert fald halvdelen af Socialdemokratiets vælgere er enige i SF's kritik.

Så til det dér skræmmebillede med hånd i hånd med højrekræfterne: Nej, hr. Bjørn Westh, det er SF, der går hånd i hånd med demokratiet og sammen med halvdelen af hr. Bjørn Wesths vælgere.

Formanden:

Mit udgangspunkt holdt ikke. Hr. Bjørn Westh for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Herhjemme kan jeg konstatere at det er Fremskridtspartiet og SF, der er imod, og ude i Europa kan jeg konstatere at det er Le Pen, Schönhuber og Margaret Thatcher, der er imod. Og sådan er det politiske billede vel, hvis man ser på de valgte medlemmer.

Med hensyn til forsvaret vil jeg gerne spørge: Skulle man forstå hr. Gades indlæg sådan, at hvis der ikke havde stået, at man skulle drøfte forsvarspolitik, så havde hr. Gade kunnet anbefale Traktaten og acceptere resten, selv om der selvfølgelig var noget, man var imod? Men der er også noget, der er godt. Ville man så have kunnet anbefale resten?

Vi har accepteret, at når vi drøfter udenrigs- og sikkerhedspolitik, kommer der også forsvarspolitiske emner ind i drøftelserne. Det har vi accepteret. Det, der indtil nu har været tale om, er kampen mod spredning af atomvåben, kontrol med våbenhandel, kontrol med overførsel af våbenteknologi til tredjelande, humanitære aktioner. Vi har ingen problemer med at drøfte den slags emner. Vi ved også, at der kun kan træffes beslutning med enstemmighed, og at man så efter 1996 lidt mere over-

ordnet skal drøfte, om man skal gå videre eller ikke skal gå videre. Men det er en drøftelse til den tid, hvor jeg håber at medlemskredsen er blevet større, end den er i dag.

Formanden:

Det var et direkte spørgsmål, så hr. Gade får en sidste kort bemærkning, og det bliver den sidste i denne runde.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Hr. Bjørn Westh ved jo godt, at SF er imod ØMU-forpligtelsen og i det hele taget unionsforpligtelsen, så derfor er svaret til hr. Bjørn Westh let for mig at give: Foruden frigørelsen på forsvarsområdet må vi frigøres på de områder, der er de reelle unionsforpligtelser. Det er SF's svar, og det har det været hele tiden.

Dernæst om det selskab, SF er i. Nu det ene selskab, vi er i, hvor vi fastholder demokratiet, og at befolkningen har ret til at stemme efter sin overbevisning, og at Folketinget derefter, når det er en grundlovens § 20-afstemning, tager den afstemning til efterretning – det er det ene, vi går hånd i hånd med.

Men jeg bemærkede, at hr. Bjørn Westh i sin opremsning af, hvem der var modstandere i andre lande, glemte de grønne partier, som bruger argumenter, som hr. Bjørn Westh godt kunne interessere sig for. De siger netop nej til Unionstraktaten, fordi de synes, der er for lidt demokrati, og fordi de synes, der er for lidt miljø.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.05

Mødet genoptaget kl. 13.15

Forhandlingen genoptoges.

Annette Just (FP):

Vi skal den 2. juni til stemmeurnerne og sige ja eller nej til at forandre Det Europæiske Økonomiske Fællesskab til en europæisk union.

[Annette Just]

Hvad er det så? Vi har jo længe fået alle de fordele at vide, der er ved EF og det indre marked, men hvad er forskellen mellem EF og Den Europæiske Union? Ja, den er jo, at man har åbnet for nogle nye muligheder, man giver nye rammer for et udvidet samarbejde på forskellige områder.

Vi har under førstebehandlingen og også i dag under en del af andenbehandlingen talt om mange forskellige ting, men der er ligesom ét sted, hvor man forholder sig mere eller mindre tavst om indholdet, om detaljerne, som vi har talt så meget om her til formiddag, og det er inden for den sociale dimension.

Det skal ikke være nogen hemmelighed – det var det heller ikke, da vi skrev memorandummet, som regeringen havde ét, SF ét og Fremskridtspartiet ét forslag til – at vi ikke har ønsket, at Danmark skulle tilslutte sig den sociale dimension. Jeg vil derfor prøve at gå lidt dybere ned i, hvad der i dag viser sig at være de detaljerede muligheder for den sociale dimension, for jo mere der kommer frem af de kommissionsforslag, som man ellers prøver på at gemme væk så godt som muligt, jo mere afskrækkende, jo mere rystende bliver den socialisering, der vil ske for hele det vest-europæiske område.

Man taler om en reorganisering af den sociale dialog, og under det påskud taler man om obligatorisk overskudsdeling og om medarbejderaktier, som Kommissionen altså nu går ud og anbefaler. Man taler om Fællesskabsaktier for de ældre, som går ud på at bygge et netværk op af ældreaktiviteter, om informationsudvikling samt om at undersøge mulighederne for at oprette et decideret europæisk net til udvikling af nyskabende initiativer for EF-penge – altså ikke noget med nationale penge. Der står helt klart og tydeligt i kommissionsforslaget, at man nu altså direkte vil bruge EF-midler til den slags ting.

Der står også en forklaring på, hvorfor man skal bruge EF-midler til den slags ting. Det er på grund af den omlægning af EF-skatterne – og jeg vil tillade mig at kalde det EF-skatter, når man tager en vis procentdel af omsætningen fra et land – der ligger i, at de rige lande skal betale til de fattige. Jamen det er så rørende og så yndigt alt sammen: Vi skal være solidariske. Fremskridtspartiet vil blive ved med at hævde, at vores egne gamle, vores egne un-

ge, vores danskere, der bor i Danmark, det er dem, vi skal være solidariske over for, når vi får indkradset skattekrone. Det skal ikke være den sicilianske mafia el.lign.

Men videre. Programopstillingerne – det lyder jo så nydeligt, når Kommissionen udtaler sig om ligestilling mellem mænd og kvinder. Jamen det er da også vigtigt, at kvinderne får uddannelsesmuligheder – ikke et sekunds tvivl om den sag – men er der nogen som helst grund til, at der skal EF-midler til at sørge ikke blot for uddannelsesmuligheder til kvinder, men også for, at børnene bliver passet samtidig? For det ligger også i kommissionsforslagene, dem, vi ellers ikke må tale om og helst heller ikke måtte se. Kommissionen ønsker rent ud at yde støtte til oprettelse og drift af vuggestuer, således at kvinderne kan komme ud på arbejdsmarkedet. For det er åbenbart vigtigt, at alle kommer ud på arbejdsmarkedet. Det er, som om vi ikke kan se, at der er nogle, der ønsker at gøre det på en anden måde.

Derudover kommer Kommissionen med sit latterlige forslag imod sexchikane. Måske var det en god idé at lade være med at dele befolkningen op i kvinder og mænd, men alle sammen erkende, at vi er mennesker, og når vi går på arbejde, så er vi arbejdstagere. Det var dog den bedste måde at sikre ligebehandling på.

Den sociale sikringsordning er der også skrevet en masse om, og dér kommer Kommissionen nu med forslag, der indebærer indførelse af en kontanthjælpslignende ydelse på EF-niveau. Sagt på almindeligt dansk: en borgerløn. Hvor mange af de borgerlige partier her i Folketinget går ind for, at vi nu skal have en borgerløn på EF-niveau betalt af EF-midler, og hvad tror man egentlig det vil komme til at koste?

Så taler man videre om, at alle borgere skal have ret til social sikring, uddannelse, bolig, arbejde, sundhedsforsorg og kulturelle ydelser. Kommissionen siger altså, det er et rimeligt krav for alle EF-borgere at have ens rettigheder på social sikring, uddannelse, bolig, arbejde, sundhedsforsorg og kulturelle ydelser. Det er i den rækkefølge, man selv skriver det i Kommissionen. Det er altså noget, som man ønsker skal ensrettes. Og når man taler om de langsigtede mål i disse forslag, så er det arbejdstidsnedsættelse, videreuddannelsesorlov og sabbatår, der slår én i møde.

[Annette Just]

Og så taler man om den såkaldt frie beskæftigelse. Fri beskæftigelse er: »... arbejde i hjemmet og i familien, skabelse af et socialt miljø, selvstændig beskæftigelse af både økologisk og kulturel art.« Kommissionen skriver altså direkte, at den ønsker at bruge indførelse af en generel borgerindkomst.

Jeg har i dag i Markedsudvalget bedt ministeren om at besvare det store bilag, vi har fået fra FTF i dag, hvor FTF gennemgår alle de kommissionsforslag, der bliver holdt tilbage, fordi man ønsker at få ratificeret Unionstraktaten, inden man kører dem igennem. Jeg har kun kunnet nå at få fat i en ganske lille del af disse kommissionsforslag, nemlig tre af dem, idet vi først har fået bilaget i dag.

Ministeriet vil sikkert kunne bekræfte det, der står, for man kan jo ikke benægte det, der står i kommissionsforslagene, men jeg håber sandelig også, at regeringen og ministeren vil blive klar over, i hvilken udstrækning vi egentlig er ved at afgive vores suverænitet på nuværende tidspunkt.

Når FTF selv skriver om et enkelt af kommissionsforslagene, nr. KOM(90)228, fremsat den 1. august 1991, at det eksempelvis vil kunne give problemer med de sociale sikringsordninger og folkepensionen, er det jo ikke, fordi et foretagende som FTF ønsker at genere regeringen, men til gengæld fordi man altså har haft nogle siddende i de udvalg, der har arbejdet med disse forslag under den sociale dimension, og som pludselig har set, at nu går det rivende galt.

Det går rivende galt, når man i kommissionsforslaget – og det er stadig nr. 228 – bruger den argumentation, at inden for perspektivet om gennemførelse af det indre marked og Den Økonomiske og Monetære Union kan det føre til en forstærket social marginaliseringsproces på den ene side og en social devaluering på den anden side, og derfor skal man have en social sikringsordning. Når jeg stopper ved »social sikringsordning«, tror jeg godt ministeren forstår hvorfor, for det er netop her, det kommer ind, at vi altså bliver nødt til at lave hele vores socialsystem i Danmark om, og godt nok ikke i morgen og heller ikke den 2. januar 1993, men hen ad vejen kommer vi til at skulle have ens regler i hele Den Europæiske Union.

Disse konvergensstrategiers målsætninger er ikke noget, jeg tror at alle jupartierne i virkeligheden er opmærksomme på på nuværende tidspunkt. Social solidaritet kan lyde smukt, men det kan også virke utrolig negativt, når det gælder om at skulle tage fra de danske arbejdere.

Når FTF i sin kommentar til kommissionsforslag nr. 235 taler direkte om en fare for social turisme, så vil jeg også meget gerne høre, hvordan udenrigsministeren på sin sædvanlige vidende måde vil kunne klare at forklare, at vi ikke risikerer en såkaldt social turisme, altså at EF-borgere af økonomiske grunde vil søge til Danmark og bosætte sig her for at kunne tappe vort sociale system.

Det er disse ting, der vil kunne lade sig gøre, hvis vi siger ja til Unionen. Derfor vil Fremskridtspartiet til stadighed stå fast på, at det her er økonomisk uforsvarligt.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Nu har Fremskridtspartiet jo ofte talt om skrækkampagner, og derfor vil jeg gerne spørge fru Annette Just: Er Fru Annette Just enig med fru Pia Kjærsgaard i hendes udtalelse i B.T. her for nylig, hvor der står: »Danmark er kendt for at yde stor økonomisk hjælp til flygtninge, og derfor vil flygtninge strømme ind over Danmarks grænser.«

Så er det, jeg vil spørge: Har det noget som helst med den traktatudvidelse, vi diskuterer i dag, at gøre? Kunne de ikke også gøre det i dag, hvis de havde lyst til det? Hvori ligger forskellen, der virkelig har betydning her? Og det er begrundet i, at man siger, det er den store begrundelse for, at man siger nej.

Det næste, jeg vil spørge om, er: Fru Pia Kjærsgaard skriver også i B.T. den 26. april, at med det nye unionsborgerskab kan udlændinge blive valgt til de danske kommunalbestyrelser, og at det i praksis betyder, at vi kan komme til at opleve dansk repræsentation i en kommunalbestyrelse bestående af f.eks. portugisere, grækere og tyskere. Har det noget med denne unionstraktatsdiskussion at gøre? Kan de ikke det i dag, hvis de har boet her i 3 år? Er det ikke skrækkampagne? Jeg spørger fru Annette Just.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg synes også, det var en lidt ejendommelig ordførertale fra Fremskridtspartiet. Den vedrørte jo hovedsagelig det indre marked, og efter hvad jeg har forstået af den offentlige debat, siger Fremskridtspartiet ja til det indre marked, men nej til Unionen.

Og det er jo netop sådan, at den sociale dimension, som fru Annette Just brugte al sin tid på at omtale negativt, er et led i det indre marked. Det drejer sig om borgernes frie bevægelighed, det drejer sig om nogle minimumskrav til arbejdsmiljøet på EF-plan, så de direktivforslag, der i dag ligger i Kommissionen, er altså blevet fremlagt på grundlag af reglerne i det indre marked. Men betyder det, at Fremskridtspartiet vil helt ud af EF?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Til fru Charlotte Antonsen: Nej, vi vil ikke ud af EF, det ved fru Charlotte Antonsen også udmærket godt. Vi vil meget gerne blive i EF, vi vil faktisk sikre, at Det Europæiske Økonomiske Fællesskab bliver ved med at være Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, til forskel fra fru Charlotte Antonsen, som ønsker at lave det om til Den Europæiske Union.

Og når jeg taler om den sociale dimension, er det altså ikke noget, jeg har grebet lige ud af luften. Hvordan tror fru Charlotte Antonsen egentlig at det ellers kunne lade sig gøre, at England kunne holde sig ude af den sociale dimension, netop nu hvor vi taler om Den Europæiske Union? Det kan være, at der er nogle ting, der vil falde på plads dér.

Overfor hr. Grove vil jeg godt vedstå, at flygtningepolitik intet har med Den Europæiske Union at gøre. Vi har sagt ja til asylkonventionen, men det vil hverken gøre fra eller til, at det er sådan i dag, at andre EF-borgere, der flytter til Danmark, kan få valgret til kommunevalg efter 3 år og til EF-valg endnu tidligere, så vidt jeg husker – og ifølge Unionstraktaten bliver det 3 måneder.

Men det er ikke her, de store problemer ligger. Unionstraktaten kan gøre Danmark så attraktivt, at det bliver et socialt turistmål for andre EF-borgere, der kun ønsker at flytte hertil for at udnytte vort sociale system. De får mulighed for at gøre det, og min største frygt er i virkeligheden, at vi derfor bliver tvunget til at

lave om på det hele. Det var det, jeg brugte min taletid på at forklare.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Den Europæiske Union ændrer intet ved det begreb, der hedder social turisme, og som fru Annette Just er så optaget af. Det er fortsat sådan, at det er arbejdstagerne, der vandrer i EF. Der sker faktisk ikke den store ændring på dette område fra det indre marked og til den nye unionstraktat, og derfor er det stadig ganske uforståeligt for mig, at fru Annette Just taler så meget om de ting i det indre marked, som Fremskridtspartiet ikke ønsker, i stedet for at koncentrere sig om nogle af de nye områder, der er med i Unionstraktaten: udenrigs- og sikkerhedspolitik, øget demokrati i EF-Parlamentet, bedre miljøbeskyttelse f.eks. Det er jo det nye i Unionstraktaten, ikke at arbejdstagerne kan bevæge sig frit, og at vi har en social dimension, som sikrer minimumsrettigheder for arbejdstagerne.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

I dag er det jo sådan, at pensionister fra andre EF-lande kan tage bopæl i Danmark, hvis de har lyst til det, ligesom vore pensionister kan slå sig ned i Spanien. Det blev indført i 1972, ingen diskussion om det, det indgik i betingelserne dengang, og man truede i øvrigt også med nøjagtig det samme: når vi nu sagde ja til EF, ville vi blive oversvømmet af indbyggere fra den øvrige del af EF. Men resultatet er jo blevet, at der er flere danskere, der flytter sydpå, end vi får herop overhovedet. Kan fru Annette Just nævne bare ti pensionister fra f.eks. Grækenland eller Spanien, der er taget herop for at tilbringe deres otium i Danmark?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil godt give hr. Grove medhold så langt, at der er ingen, der tager til Danmark fra Grækenland på grund af vejret her i landet.

Det, der bliver ændret fra det indre marked, og til vi går ind i Unionen, er, at før i tiden skulle arbejdstagerne bevise, at de virkelig havde arbejde, før de kunne flytte på den måde, og pensionister, som ønskede at flytte,

[Annette Just]

skulle kunne klare sig selv økonomisk. Hr. Grove var jo medlem af Markedsudvalget, han sad endda i formandsstolen på det tidspunkt, hvor vi gennemdiskuterede de ting, og Fremskridtpartiet sagde meget klart og tydeligt ja til reglerne i det indre marked om fri bevægelighed. Pensionister skulle selv bevise, at de kunne klare sig økonomisk, hvis de ønskede at flytte; det var netop det eksempel, der blev brugt.

Og jeg tror også, jeg har svaret fru Charlotte Antonsen, når jeg gentager, at i det indre marked tales der om arbejdstagere, ikke om EF-borgere i almindelighed, og det er lige akkurat dér, reglerne bliver lavet om – jamen sådan er det, fru Charlotte Antonsen, det nytter ikke noget at ryste på hovedet, ellers må vi læse det igennem en gang til – og dertil kommer, at herefter kan enhver EF-borger flytte herop, og for en meget stor del af kommissionsforslagene vedkommende går man fra enstemmighedsprincip over til kvalificeret flertal. Det vil fru Charlotte Antonsen også kunne se, når hun får de kommissionsforslag på bordet, som jeg har bedt om i dag i Markedsudvalget.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jamen der er overhovedet ikke ændret noget i den nye traktat med hensyn til det, fru Annette Just nævnte. I dag er reglerne sådan, at hvis pensionister kommer til Danmark, skal de have deres egen pension med og kunne bevise, at de kan forsørge sig selv, og det bliver ved med at være nøjagtig ligesådan, også efter at vi har sagt ja.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi er tilbage i ordførerrækken.

Duetoft (CD):

Det er jo ingen overraskelse, at CD stemmer for lovforslaget og dermed for Den Europæiske Union ved tredjebehandlingen, og det er der så ikke grund til at bruge meget mere tid på her under andenbehandlingen. Jeg havde sådan set håbet, at andenbehandlingen ikke bare blev et plagiat af førstebehandlingen; men jeg føler lidt, at det er blevet tilfældet, og det er måske synd for alle parter.

Men så vil jeg da prøve at gøre noget andet, nemlig at inddrage et par af de erfaringer, vi har fået under EF-kampagnen indtil nu. Man er da bestemt blevet klogere af at rejse land og rige rundt og diskutere EF med skiftende modstandere med skiftende synspunkter, og det er i hvert fald spændende at opleve, at nogle steder er det Fremskridtpartiets ønske om, at vi skal importere arbejdskraft fra Østeuropa til en billig penge, så vi kan konkurrere med de andre, som publikum har taget til sig, mens det andre steder er SF's meget socialt orienterede og miljømæssigt vigtige synspunkter. Og det er jo fascinerende at opleve denne bredde og spændvidde i modstandernes argumenter, det gør det hele meget mere farverigt.

Men jeg har da bestemt også lært en anden ting, for på et eller andet tidspunkt må man vel rejse spørgsmålet: Hvad er den grundlæggende forskel mellem unionstilhængere og unionsmodstandere? Det har jeg så grundet lidt over fra møde til møde, og jeg er egentlig kommet til den konklusion, at der er et verdensbillede til forskel. Unionsmodstanderne er sådan en flok nationalromantiske mennesker, der ville have haft det dejligt i 1860'erne eller 1870'erne eller omkring år 1000, da Danmark var stort og stærkt og godt, i den glørværdige fortid, hvor vi styrede halvdelen af verden. På den anden side har vi så unionstilhængerne, realisterne, som har lidt vanskeligt ved at forestille sig, at 5 millioner mennesker på en halvø og nogle småøer i den nordlige del af Europa ligefrem skal kunne jage rundt med alt og alle. Jeg tror i virkeligheden, det netop er det, der er forskellen. Der er nogle, der tror, at Danmark kan klare sig selv, at vi er stærke nok – jo mere vi isolerer os, desto bedre – hvorimod andre har lært, at den såkaldte suveræniteten, vi har haft i de sidste mange år, består i retten til at bestemme det, tyskerne har afgjort, bare med 12 minutters forsinkelse. Det er den fundamentale forskel mellem de to grupper.

Ordet skræmmebillede bruges også i dagens debat, og det kan bruges fra begge sider. Lad os f.eks. sige, at tilhængerne hævder, at man kan forudse, at når Tyskland har klaret problemerne i det tidligere DDR, bliver det så stort og stærkt, at det under alle omstændigheder vil kunne styre alle os andre, og derfor er det meget vigtigt og af uvurderlig betydning, at vi får det bundet ind og integreret i det europæiske

[Duetoft]

samarbejde. Så hedder det ofte fra modstanderne, når man siger det ved møderne: Nu bruger I jo Tyskland som skræmmebillede.

Det bliver også opfattet som et skræmmebillede, når tilhængerne siger, at der ikke bliver den store økonomiske forskel fra den 2. til den 3. juni, hvad enten det bliver et ja eller et nej, men at vi godt kan forstå de virksomheder, der overvejer, om det ikke var bedre at investere i et land, der er 100 pct. med i den europæiske EF-proces, i stedet for i et land, der har sagt: Nåh ja, måske, ved en afstemning. Det er et skræmmebillede, når vi forudser, at disse investorer måske kunne tænke sådan. Det er også et skræmmebillede, når tilhængerne derefter siger: Jamen vi kunne se med den sociale dimension, at når ét land ikke ville være med, gik de andre 11 lande videre, og naturligvis vil det også ske, hvis vi siger nej til Maastrichtaftalen, så vil de 11 andre lande gå videre. Men så kommer modstanderne også rendende og kalder det skræmmebillede. Det er næsten sådan, at hver eneste gang tilhængerne kommer med noget, som de opfatter som en realistisk analyse, stiller modstanderne sig bare op og råber »skræmmebillede« efter dem, og det er jo en noget underlig måde at diskutere på.

Modstanderne har jo også den store fornøjelse at påstå, at det handler om en hel masse andet, end det gør i virkeligheden. For et par dage siden oplevede jeg, at et æret medlem af dette Ting påstod på et EF-møde, at folkeskolens indhold ville blive omfattet af EF-unionen. Det var et ganske stærkt udsagn. Vi har også hele diskussionen om folkepensionen, hvor kendsgerningen jo er, at det danske skatetryk og dermed den danske offentlige sektors størrelse og serviceydelse fra det danske offentlige system afgøres af det danske Folketing og ikke af noget som helst EF-organ. Men alligevel bliver det altså brugt som et argument mod EF-unionen.

Så har vi også de sådan lidt mere luftige, følelsesmæssige argumenter fra modstandernes side: Nu skal I tænke jer om, kære vælgere, for nu snyder de os igen. De luskede i 1972, de luskede i 1986, så pas nu bare på, nu snyder de igen. Jeg vil påstå, at grundlaget for Unions-traktaten har været kendt hele tiden, og at danske politikere – om ikke andet så i alt fald modstanderne – har råbt så meget op om det, at ingen deltager i den danske debat har kunnet være i tvivl om, hvad der var endemålet.

Man kommer også med påstanden om, at det her er så uoverskueligt, at man ikke kan forstå, hvad det er, der foregår. Men det argument har Folketinget heldigvis taget vinden ud af sejlet på med den berømmelige side 2 i Folketingets EF-avis.

Men det allerbedste af dem alle sammen er alligevel dette her: Pas nu på det massive ja! Pas nu på, tænk på, at storkapitalen, fagbevægelsen, erhvervslivet, næsten alle partierne siger ja, så nu bliver I nok snydt alle sammen! Det er dog utroligt, at når der viser sig en markant opbakning bag et ja, skal det misbruges og drejes rundt og opfattes som noget negativt, at så mange medlemmer af det danske Folketing og så mange organisationer, virksomheder og sammenslutninger finder, at det er en god idé at gå ind i EF-unionen. Det er en underlig måde at argumentere på, men det viser vel noget om, at modstanderne i virkeligheden står på en tømmerflåde, der er ved at synke midt ude på havet.

Så er der også dobbeltstandarden i argumentationen. Jeg har hørt nogle SF'ere sige, at det er en stor fejl ved miljødimensionen i EF-unionen, at energien er undtaget. Jeg ville gerne høre nøjagtig de samme SF'eres forklaring, hvis den ikke var undtaget, for så er jeg ret sikker på, at hele hovedkampagnen ville gå på, at nu vil EF påtvinge Danmark atomkraft. Man kan altså bruge argumentet nøjagtig som man vil, lige meget hvordan og hvorledes.

Vi har også – i øvrigt fra de samme SF'ere – hørt det argument, at svagheden ved den sociale dimension er, at der ikke er lagt nogen sociale rettigheder ind i den, og at der ikke står noget om bevarelsen af folkepensionen og andre pensioner. Hvis der rent faktisk havde stået noget om det, kunne jeg godt høre de samme SF'ere stille sig op og sige, at nu vil EF blande sig i de ting.

Når jeg gør så meget ud af det her, er det blot for at forsøge at vise, at der er en tyk dobbeltmoral i EF-debatten fra modstanderside i øjeblikket. Man vender og drejer argumenterne, som man har lyst til, og i mangel af bedre fremfører nogle partier – og her vil jeg gerne rose SF for ikke at gøre det – alle de argumenter, som overhovedet ikke hører hjemme i debatten om EF-unionen. Det er en kampagne fra modstanderside, som efter min opfattelse ligner folkeforførelse, og det viser også, at der

[Duetoft]

intet alternativ er til et ja; der er kun jaet at gå efter. Modstanderne er ikke kommet med ét eneste alternativ. Man kan jo også tvivle på, om Fremskridtspartiet og SF vil være i stand til at bygge en eller anden form for alternativ mandatgivning op i dette Folketing; det ville i hvert fald undre mig, hvis det kunne lade sig gøre.

Der er ikke påpeget én eneste ting, bortset måske fra genforhandling. Men man diskuterer ikke, hvad genforhandlingen skal handle om, hvem den skal foregå med; man siger ikke noget om, hvad man skal stille op med de nordiske lande, der melder sig ind på et tidspunkt, hvor vi åbenbart ikke vil være med. Og sådan kan man blive ved. Der er intet konstruktivt alternativ til jaet, og man kunne måske forlange af modstanderne, at de mandede sig op til at komme med et sådant i den sidste del af kampagnen.

Det sidste skud på stammen var nogle partiers og befolkningsgruppers forsøg på at bruge frygten for de fremmede som endnu et argument imod EF. Nu ville vi blive overrendt af både den ene og den anden, og det ligner ikke noget, at man kan komme herop og uden videre få både det ene og det andet. Jeg synes, det er en meget ubehagelig side af EF-debatten, og jeg kan godt se, at de åndelige fædre til meget af det, der foregår i øjeblikket i kredsen om Den Danske Forening og lignende grupper, i virkeligheden er de oprindelige EF-modstandere. De brugte nogenlunde samme argumenter i 1972, som vi hører Den Danske Forening bruge i dag, og denne holdning er jo reelt udtryk for en dyb mistillid til alle, der er anderledes. Her vil jeg godt igen se bort fra SF, fordi partiet ikke bruger de argumenter, men der er bestemt andre, både politiske partier og andre grupper, der gør det.

Jeg tror også, at der ligger en forskel i vort menneskesyn i det her, og jeg tror bestemt også, at der er en forskel i vort verdenssyn. Jeg er eksempelvis ikke enig i den meget snæversynede og, synes jeg, udanske måde, fru Annette Just beskrev vort forhold til et socialt velafbalanceret og solidarisk Europa på. Jeg tror faktisk, det falder godt i tråd med danske traditioner, når vi siger, at vi skal være med til at hjælpe de dårligst stillede dele af Europa, og jeg tror simpelt hen ikke, at den pernittengrynholdning, at nu skal vi kun kigge på vores eget

og gøre det ene og det andet uden at tænke på, hvad der er uden for vores dør, deles af den danske befolkning.

Men jeg er glad for, at fru Annette Just sagde det så firkantet i sin ordførertale i dag. Det betyder nemlig, at man klart kan se forskellen på et modstanderssynspunkt og et tilhængerssynspunkt, helt ned til grunden af de politiske vurderinger i denne debat.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Duetoft er jo en, jeg er lige ved at sige klassisk repræsentant for jatihængerne, jasi-gerne. Hr. Duetoft brugte ikke så meget som fem sekunder af ordførertalen til at fortælle, hvorfor Danmark skal ind i denne union, hvorfor det er så godt med denne union; i stedet brugte hr. Duetoft sin ordførertale til at kalde modstanderne for demagoger og folkeforførelse og alt muligt andet.

Men hr. Duetoft var selv på randen af demagogi med påstanden om, at konsekvensen af et dansk nej vil være, at de 11 andre EF-lande bare kører videre, og hr. Duetoft forsøgte at sandsynliggøre sit argument ved at henvise til undtagelsesbestemmelsen for England vedrørende den sociale dimension. Men hr. Duetoft burde jo vide – og her kommer vi så til demagogien og folkeforførelsen – at det passer ikke. Der er jo forskel på en traktat med en undtagelsesbestemmelse og slet ingen traktat, og konsekvensen, hr. Duetoft, af et dansk eller et irsk nej vil være, at Traktaten ikke bliver til noget. Det er folkeforførelse at påstå noget som helst andet.

Lad os tage det tankeeksperiment, at de 11 andre EF-lande på trods af et dansk nej alligevel vælger at sige: Nå ja, de dér 5 millioner tilfældige danskere oppe nordpå kan vi ikke tage hensyn til, vi kører videre alligevel. Så er mit spørgsmål, hr. Duetoft: Er det et selskab, vi ønsker at være med i, hvor man siger, at på trods af Romtraktaten og indgåede aftaler ser vi bort fra det og tværer disse 5 millioner ud, de kan bare makke ret? Det selskab ønsker jeg ikke at vi skal være med i, og jeg tror heller ikke, hr. Duetoft har ret. Sådan opfører man sig selvfølgelig ikke i de 11 andre EF-lande.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg troede egentlig, jeg vidste, hvem der havde rekorden i forførelse og demagogi i EF-diskussionen; jeg ville pege på statsministeren, som sagde i 1986, at Unionen var stendød, hvis man stemte ja til EF-pakken – det er debatten i dag jo også et bevis på – men jeg synes nærmest, at hr. Duetoft overgik den udtalelse med indlægget her. Det er rekord i udenomssnak og i realiteten en underlig form for skræmmebillede.

Det er da klart, at modstanderne af Unions-traktaten er forskellige og bruger forskellige argumenter. Men se, det gør tilhængerne jo rent faktisk også. Hr. Duetoft er tilhænger af Europas Forenede Stater, jo før, jo bedre – det har været en del af CD's eksistensberettigelse – mens Socialdemokratiet, som stemmer ja til Unions-traktaten, er imod denne udvikling og altid siger, at det kommer ikke så vidt. At jeg så i min analyse af tingene er mere enig med hr. Duetoft i, at udviklingen bevæger sig den vej, er en anden sag.

Men der er da enorm forskel i argumentationen på begge sider, og når det kommer til stykket er det altså et udtryk for, at man ikke vil have en saglig debat, når man prøver at gøre netop den side af sagen til et særligt problem. Det betyder, at jeg også tager afstand fra en række af de øvrige modstanderes argumenter, det er da klart. Når man blander racisme og modstand mod de fremmede ind i debatten både på jasiiden og på nejsiden – det sker jo også på jasiiden – så synes jeg, det er uværdigt, og jeg tager afstand fra det, når jeg møder det, både her og andre steder.

Hr. Duetoft havde et par bemærkninger om SF's holdning til energispørgsmålet. Sagen er jo, at på energiområdet burde det være muligt gennem flertalsafgørelser at skabe en politik, der satser på renere energiforsyning, vedvarende energi, og skrive ind i Traktaten, at man ikke satser på a-kraft. Det er da klart, det er jo politik, vi snakker om.

Til sidst en bemærkning vedrørende mandatgivingen: Den kommer til at vedrøre de partier, der vil være ansvarlige over for nej, og jeg er sikker på, at Socialdemokratiet vil være ansvarligt over for nej, når nej, kommer, fordi Socialdemokratiets vælgere har stemt nej.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Taletiden skal overholdes!

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg beklager, at hr. Kim Behnke tilsyneladende ikke var i salen under starten på min ordførertale. Her konstaterede jeg, at vi havde brugt en 20 minutter lang ordførertale under førstebehandlingen til at fortælle, hvorfor vi gik ind for Unionen, og de synspunkter, der kom frem under førstebehandlingen, står vi fuldstændig ved, der er ikke ændret en tøddel i dem.

Derfor fandt vi faktisk, at det var vigtigere i dag at prøve at tage pulsen på EF-debatten ude i landet, prøve at føre den herind og konfrontere de partier, som flintrer land og rige rundt og forsøger at slå sig til ridder på både det ene og det andet, med deres argumenter og sætte dem lidt i relief. Men det ændrer altså intet ved, at det, der blev sagt under førstebehandlingen, plus alt andet, vi siger rundt omkring, er i nøje overensstemmelse med det, vi har sagt her i salen i dag. Det er altså argumenterne for at stemme for Unionen, så hr. Kim Behnke må meget undskylde, at jeg valgte at gøre noget andet end så mange andre ordførere. Jeg syntes ikke, det var så interessant at stå frem og gentage sig selv for anden gang, og vi får jo også en mulighed for at gentage os selv endnu en gang under tredjebehandlingen.

Så må jeg også sige, at jeg er fundamentalt uenig med hr. Kim Behnke. Jeg mener, det er urealistisk og et eksempel på Fremskridtspartiets overvurdering af både egne og andres evner, hvis man tror, at 5 millioner mennesker har nogen som helst ret eller pligt til at bremse, hvad 345 millioner andre mennesker er enige om. Den tanke, at Danmark bare kan blokere det hele, og så bliver Unionen ikke til noget, er altså for provinsiel.

Til hr. Gade må jeg sige, at selvfølgelig er der da forskellige argumenter på tilhængerensiden ligesom på modstandersiden. Problemet for modstanderne er bare, at de ikke kan bygge noget alternativ op. Tilhængerne har altså formålet at samles i enighed om at anbefale et traktatforslag, det er forskellen. Jeg ønsker mere magt til Europa-Parlamentet – det råber og skriger jeg også op om rundt omkring – mens andre mener, at det skal have mindre magt.

[Duetoft]

Men det er kun nuancer; vi har alligevel fundet frem til en fælles enighed, og det er en tilsvarende enighed mellem SF og Fremskridtspartiet, jeg ser frem til.

Og så må jeg sige, at det er jo forbløffende, hvad der blev sagt om atomkraften. Hr. Gade vil altså gerne have flertalsafgørelser, hver gang der er garanti for, at hr. Gades politik føres igennem, men enstemmighed, når den ikke kan føres igennem. Det er selvfølgelig også en opfattelse af, hvad demokrati er.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har endnu et par korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Kim Behnke ser gerne, at man på fem sekunder kan fremføre grunde til at sige ja den 2. juni. Jeg skal forsøge – i fuld overensstemmelse med og i forlængelse af CD's fortrinlige ordførertale i sagen – at sige, hvad der kan siges om det på 1 minut og 45 sekunder. Først tre klare, pragmatiske grunde.

Nummer 1: Ved at være med i noget, der allerede eksisterer, har man den største informationsadgang, dvs. at man får fuldstændige informationer, også om hvad der er under udvikling, og man får dem så tidligt som overhovedet muligt. Det var grund nummer 1.

Nummer 2: Man har argumentets vægt, uanset om man er stor eller lille. Ved at være med ved bordet har man chancen for at gøre både sine interesser og sine synspunkter gældende gennem argumentets vægt.

Nummer 3: Man har mulighed for og opnår ofte en hensyntagen fra partnerne i alliancen, som man naturligvis ikke får, hvis man er uden for kredsen.

Det var disse tre pragmatiske grunde, og så vil jeg godt i det sidste minut svinge mig op til at sige, at vi jo alligevel ikke har suverænitet på mange områder – det havde vi heller ikke i 1920'erne, 1930'erne, 1940'erne og 1950'erne – om der skal være krig eller fred, besættelse eller befrielse, om rentesatserne, kurserne og konjunkturerne skal være af den ene eller den anden art, kan Danmark jo alligevel ikke være suverænt bestemmende om.

Så vil jeg tillade mig at hævde, at Europas største ulykke gennem århundreder har været den enkelte stats pukken på sin suverænitet.

Det fører til misundelse, slagsmål og selvhævdelse, og derfor har en række europæiske nationer altså besluttet sig til at give afkald på en suverænitet, fordi man alligevel ikke har noget at have den i, til fordel for et samarbejde. Det er nogle af hovedgrundene, men jeg forstår, at hr. Kim Behnke nok skal høre dem nogle flere gange flere, før det siver ind.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Duetoft gentog sin urimelige påstand om, at hvis Danmark stemmer nej, kan resten af Europa jo ikke vente på de sløve 5 millioner deroppe i det kolde Nord. Men CD's anden ordfører, hr. Arne Melchior, havde jo nu lige pludselig et helt andet argument, nemlig at selvfølgelig er vi medlemmer af en kreds, hvor man også tager hensyn til mindretallene osv. Jamen CD kan da ikke have to synspunkter på det samme spørgsmål (*Munterhed*).

Situationen er jo den, at jeg tror og forventer, at hr. Arne Melchior har ret. Selvfølgelig vil de andre EF-lande fuldt ud respektere en folkeafstemning i Danmark. At andre lande er så udemokratiske, at de ikke spørger deres befolkning, men bare lader regeringen eller parlamentet træffe afgørelsen, er deres eget problem. Men når vi er så demokratiske i Danmark, at vi spørger befolkningen, skal man selvfølgelig også have respekt for det svar, der kommer. Hvis ikke man har respekt for det svar, plæderer hr. Duetoft jo i virkeligheden for, at vi ikke behøver en stemmeseddel, hvor der er mulighed for at krydse af i »ja« og »nej«. Så kan vi lige så godt have en stemmeseddel, hvor der er en rubrik med et billede af udenrigsministeren og et dødningshovede som alternativ (*Munterhed*).

Men det er ikke demokrati, det er ikke meningen med en folkeafstemning. Det må selvfølgelig være sådan, at det også er muligt at sige nej, og konsekvensen af det nej er selvfølgelig, at Unionstraktaten ikke bliver til noget. Det kan selvfølgelig godt være, at de 11 lande sætter sig sammen og etablerer en ny klub eller et andet forum. Det kan de gøre til enhver tid, men EF-unionen og de rettelser i Romtraktaten, som den fordrer, bliver ikke til noget. Alt andet er folkeforførelse, også hvis hr. Duetoft bliver ved med at påstå det.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Hr. Kim Behnke har åbenbart ikke forstået det. Det er jo stadig væk sådan, at vi ikke tror på, at det er hverken rimeligt eller godt, at det, hvis Danmark siger nej, bremser de 11 andre lande. Det er vores politiske vurdering. Det danske folk tager stilling til, om det danske folk skal være med eller ej, men vi har med 5 millioner mennesker ikke retten til at sige, at det, som 345 millioner andre vil, ikke skal blive til noget.

Det, vi skal sige ja eller nej til, er, om de må få lov til at bruge institutionerne i EF, og det siger vi så ja eller nej til – og jeg går ud fra, at vi siger ja til det. Men det er klart, at de 11 andre nationer så vil finde sammen og træffe beslutninger i det forum, som de så kalder en union, og så kan vi sidde ovre i et hjørne og kalde os EF-tilhængere eller EF-medlemmer, eller hvad vi nu vil, det er så vores egen sag.

Men når hr. Kim Behnke påstår, at man har retten på sin side, når man er 5 millioner over for 345 millioner, er vi vildt uenige med hr. Kim Behnke og Fremskridtspartiet.

Niels Helveg Petersen (RV):

Under førstebehandlingen var der mulighed for, og senere under tredjebehandlingen bliver der jo også mulighed for at føre en omfattende diskussion. Jeg vil derfor ved denne lejlighed pille nogle særlige emner ud, som synes at være af interesse i folkeafstemningskampagnen.

Folkeafstemningskampagnen er jo nu i fuld gang, og det er tydeligt, at atmosfæren omkring denne folkeafstemning er en helt anden end i 1972. 1972-kampagnen var præget af, hvad man kan kalde skyttegravskrig, at tilhængere og modstandere beskød hinanden systematisk og indædt ud fra meget fastlåste positioner.

Kampagnen denne gang er præget af eftertænksohmhed, en spørgende holdning hos befolkningen. Det er rigtigt, at man rundt om møder mange eksempler på, at mennesker har svært ved at følge med, at tage alt det stof ind, som denne kampagne omfatter, men jeg må også sige, at jeg er imponeret over, hvor mange mennesker der allerede har nået at sætte sig godt ind i stoffet og er i stand til og har lyst til at stille relevante spørgsmål og deltage i en relevant debat. Jeg synes, at kampagnen, som

den er forløbet hidtil, taler til befolkningens store ære.

Jeg tror, at også den publikation, der kom fra Folketinget, har været medvirkende hertil. Jeg synes, at Folketinget denne gang har haft en langt heldigere hånd med informering end ved tidligere lejligheder.

Siden sidst er der på det nordiske område sket noget: Finland har færdiggjort sin ansøgning, og det finske parlament har færdiggjort sin behandling af sagen. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde i en kort bemærkning, at når Sverige og Finland på dette tidspunkt vælger at søge optagelse, er det af politiske grunde, det er klart, men der er også i allerhøjeste grad økonomiske grunde til det.

Der er en meget uheldig udvikling og har været det i nogle år i de svenske investeringer, som i meget stort omfang finder sted uden for Sveriges grænser til skade for svensk økonomi. Det vil svenskerne selvfølgelig gerne lave om på, og også af den grund søger de medlemskab.

For Finland er den økonomiske situation i disse måneder – og det kan vare længe endnu – overordentlig dystert. Det østlige marked er faldet bort, samtidig med at landets hovedeksportvarer, papirvarerne, er i ringe pris, og det fører til meget store vanskeligheder for finsk økonomi. De er nødt til at orientere sig mod de vestlige markeder, som er de eneste, der kan købe de finske produkter. Jeg mener, det skal slås fast også i hele den nordiske diskussion, at der er solide økonomiske argumenter for svensk og finsk medlemskab.

Subsidiaritets- eller nærhedsprincippet er noget, der bringes op på de fleste af de møder, hvor Unionen diskuteres. Jeg synes, det er rigtigt at sige, at princippet, som det er nedfældet i Unionstraktaten, er godt, rigtigt og nyt. Det har ikke tidligere været nedfældet som en del af Unionstraktaten. Men det er også rigtigt at føje til, at hvad der til syvende og sidst kommer ud af subsidiaritetsprincippet i de kommende år er meget vanskeligt at sige noget om på nuværende tidspunkt. Det afhænger i meget høj grad af følgende spørgsmål: Hvilken brug vil medlemsstaterne og deres regeringer gøre af det? Vil man i de konkrete sager virkelig effektivt og vedholdende forfølge målsætningen, som er nedlagt i nærhedsprincippet? Vil man det, og evner man det, så kan princippet ned-

[Niels Helveg Petersen]

fældelse i Unionstraktaten få overordentlig stor betydning for EF's fremtidige udvikling, men i hvilket omfang det vil ske er det ikke muligt at sige med præcision i dag.

Demokratitemaet spiller en rolle overalt. Det påpeges fra modstanderside, at der er mangel på åbenhed omkring Ministerrådsmøderne. Det erkender jeg. Det påpeges, at Danmark heller ikke fik sin vilje med at give Parlamentet en initiativret. Det skal jo huskes i forbindelse hermed, at initiativret for Parlamentet vil indebære en begrænsning af Kommissionens magt, sådan set ikke en begrænsning af Ministerrådets magt.

På begge disse punkter kunne jeg godt ønske mig, at vi var kommet længere, men jeg synes, det skal understreges, når vi diskuterer EF og demokrati, at når ministrene mødes i Ministerrådet, så er de altså repræsentanter for demokratiske regeringer i medlemslandene. Det er regeringer, der er udpeget – selv om ikke alle kan lide alle regeringer i medlemslandene – af de folkevalgte organer i de pågældende lande, og som derfor også repræsenterer deres befolkninger. Det er demokratiske regeringer, der mødes til forhandling med hinanden.

I øvrigt vil jeg pege på, at der derudover er det klare fremskridt i Traktaten, at der nu bliver tale om en ombudsmand for de europæiske institutioner.

Det fremhæves – og jeg har været ude for, at det siges med rædsel fra modstanderside – at Danmark kun har 3 stemmer ud af 76, som om det var noget særlig interessant synspunkt. Jeg vil gøre opmærksom på, at det, der er interessant i denne sammenhæng, er, at Danmark har 3 stemmer ud af 23. Der skal 23 stemmer til at blokere en beslutning, og af dem har vi altså de 3. Vi er stærkt overrepræsenteret i forhold til vores folketal, det er helt indiskutabelt. Endelig vil jeg fremhæve, at alle de steder, hvor der er tale om, at beslutningerne skal træffes med enstemmighed – og det er jo mange områder – har vi én stemme ud af 12. Samlet må man sige, at der er tale om en betydelig overrepræsentation netop for de små lande.

Jeg kan ikke lade være med – da dette bliver den sidste chance inden den afsluttende debat – at minde hr. Gade om, hvad han sagde den 17. marts, da vi havde denne lovgivning til første behandling. Jeg citerer fra Folketingets forhandling 1991-92, sp. 7841:

»Må jeg sige til hr. Kofod-Svendsen, at SF nok skal fremlægge et samlet udspil omkring genforhandlingen inden den 2. juni.«

Det har vi ikke set noget til, og den 2. juni nærmer sig, der er temmelig kort tid til. Jeg går ud fra, at hr. Gade venter til 1. maj, arbejderbevægelsens internationale kampdag, med at offentliggøre genforhandlingsudspillet. Jeg forventer i øvrigt ud fra alt, hvad hr. Gade har sagt, at genforhandlingsudspillet vil blive noget med flere flertalsafgørelser, altså mere europæisk integration, og mere magt til EF-Parlamentet, og derefter er jeg i stand til at konstatere, at det, jeg sagde under førstebehandlingen, nemlig at var der to, der stod med hinanden i hånden, så var det SF og Romtraktaten, var forkert. Det, SF står for, er Romtraktaten plus noget mere. Det er SF's standpunkt, når vi analyserer til bunds, hvad SF siger i denne kampagne, og hvad hr. Gade også har sagt i dag.

Vi ser frem til at se SF's udspil, og jeg vil sige, at jeg kan forestille mig, hvordan hr. Gade, hvis det havde været os andre, der var sent på den med vores udspil, ville harcelere over, at befolkningen ikke fik ordentlig mulighed for at sætte sig ind i det, og nu var der kun en måned tilbage osv. Vi håber at se det udspil fra SF's side, så det kan indgå i den sidste del af folkeafstemningskampagnen, således at vi andre har noget at forholde os til, som er mere solidt end det, vi hidtil har set, og som SF altså bebudede den 17. marts.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg skal takke hr. Niels Helveg Petersen for denne reklamespot for SF's genforhandlingspapir, og jeg kan sige, at dette papir skal hr. Niels Helveg Petersen få at se, når det bliver fremlagt. Vi fremlægger det.

Jeg synes, det mest interessante ved hele indlægget her til sidst fra hr. Niels Helveg Petersen egentlig er, at han lægger så meget vægt på nej-situationen. Det kan jeg godt forstå, for jeg mener også, der er gode chancer for, at befolkningen tør stemme nej, sådan som den inderst inde har lyst til.

Vi skal nok lægge vores alternativ frem i en nej-situation, men da jeg ved, at hr. Niels Helveg Petersen er demokrat, må hr. Niels Helveg Petersen vel have lige så stor forpligtelse til at

[Gade]

sige, hvad hr. Niels Helveg Petersen og Det Radikale Venstre vil gøre, når et befolkningsflertal har sagt nej til Unionstraktaten. Den forpligtelse bør alle partier i virkeligheden have at gå seriøst ind i den diskussion.

Jeg formoder ikke, at hr. Niels Helveg Petersen i den situation bare vil sidde med hænderne i skødet og intet vil foretage sig. Jeg formoder, at hr. Niels Helveg Petersen vil respektere afstemningsresultatet, og jeg formoder, at hr. Niels Helveg Petersen vil tale også med SF om, hvad der skal ske, når vi har sagt nej til Unionstraktaten.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Der er et element i hr. Gades indlæg, som jeg må tage fat på. Jeg føler mig meget forpligtet til at redegøre for, hvad der vil ske, hvis befolkningen følger den indstilling, jeg har, og som jeg anbefaler, og stemmer ja. Derfor arbejder vi også i Markedsudvalget med at få uddybet, hvad et ja egentlig betyder. Det mener jeg er ja-sidens virkelige forpligtelse.

Nej-sidens forpligtelse, som vi altså endnu ikke har set opfyldt, er at fremlægge, hvad det er, der skal genforhandles. Man siger, der skal genforhandles, men vi har ikke set noget udspil. Jeg mener, ja-siden har opfyldt sin forpligtelse til at redegøre for, hvad der sker, hvis befolkningen følger vores anbefaling, men det har nej-siden ikke.

Op så vil jeg da gerne give et bud på, hvad der sker, hvis det bliver et nej – hvad jeg ikke tror. Der er kun to ting, vi kan være sikre på, hvis det går sådan, mener jeg. Det første, der er ret sikkert, er, at vi vil få en rentestigning til skade for beskæftigelsen; den kan blive af længere eller kortere varighed og større eller mindre, det ved vi ikke, men en rentestigning er vi ret sikre på. Det eneste sikre derudover er usikkerheden om vores forhandlingssituation, om, hvorledes fremtiden vil forme sig; den er i hvert fald sikker.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

De sidste betragtninger fra hr. Niels Helveg Petersen får mig til at føle, at efterlysningen af et papir fra SF om genforhandling måske ikke er helt så seriøst ment, som den bliver lanceret.

Må jeg sige til hr. Niels Helveg Petersen, at vi jo er enige om, at denne sag skal til folkeafstemning, også fordi der ikke er fem sjettedeles flertal i Folketinget for den. Grundlovens § 20, som jeg formoder at hr. Niels Helveg Petersen lægger betydelig vægt på, er jo netop indrettet som en mekanisme, hvorved befolkningen i den kritiske situation, hvor der ikke er det nødvendige flertal i Folketinget for at afgive suverænitæt i nærmere bestemt omfang, har ret til at sige nej. Som en slags nødværge kan befolkningen sige: Hertil og ikke længere. Det er mekanikken i grundlovens § 20.

Jeg skal gentage over for hr. Niels Helveg Petersen, at SF vil fremlægge, hvad vi mener i den situation, men det fritager ikke hr. Niels Helveg Petersen for forpligtelser i forhold til netop den kendsgerning, at spørgsmålet bliver sendt til folkeafstemning efter grundlovens § 20.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg må helt afvise, at mit ønske ikke skulle være seriøst. Jeg har hæftet mig ved, at hr. Gade har lovet os et genforhandlingsudspil, og det efterlyser jeg så. Det er skam seriøst ment. Jeg er meget interesseret i at se det.

Kofod-Svendsen (KRF):

Noget af det spændende ved EF-debatmøderne rundt i landet er jo, at man ikke alene snakker økonomi. Jeg husker, da jeg selv var aktiv i ja-kampagnen i 1972, at det dengang var meget vanskeligt at komme til at drøfte de visionære aspekter ved EF. I 1972 kunne vi ikke få interesse for den fredsvision – man kunne næsten sige den aldrig-mere-krig-bevægelse, som brød frem efter anden verdenskrig – og tillige den politiske vision, som lå bag skabelsen af EF, men den interesse er kommet nu, og det synes jeg er opløftende og spændende. Nu handler det altså ikke bare om, at vi skal ind i EF, fordi vi kan få nogle økonomiske fordele af det, men nu handler det om at være med til at bestemme Europas fremtid, om at vi fra Danmark har nogle visioner, nogle ønsker, og at vi er parat til at gå ind i et mere forpligtende samarbejde.

Op befolkningen er så naturligvis optaget af, hvad det betyder. En af de ting, som jeg stadig bliver spurgt om, er subsidiaritets- eller nær-

[Kofod-Svendsen]

hedsbegrebet. Hvordan finder vi den rigtige arbejdsfordeling mellem det, EF udfører, og det, vi udfører i de nationale sammenhænge, og hvordan får vi beslutningerne ud så tæt på borgerne som muligt? Jeg mener, at det er utrolig væsentligt, at subsidiaritetsprincippet er kommet ind i overliggeren, i formålsparagraffen, men at vi også, når vi begynder at se på de forskellige paragraffer, f.eks. paragrafferne om uddannelse og om kultur, helt klart ser, at EF gør noget i supplement. Udgangspunktet er i de enkelte lande, men i supplement kan der være udveksling af studieophold, økonomiske tilskyndelser til nogle initiativer osv.

Subsidiaritet er kommet ind i Traktaten, men det er et ord, vi skal give indhold. Hvis man mener, at subsidiaritet er positivt, og det tror jeg alle mener, kan man spørge, hvad der så er bedst, hvis man vil give det ord indhold: Er det bedst at være med ved forhandlingsbordet i alle faser, eller er det bedre med et Europa i to hastigheder, hvor vi er med i noget, men der er en hel del ting, vi ikke er med i? Når dette nye begreb i EF skal have indhold, må det være klart, at Danmark skal have maksimal indflydelse, når det skal udmøntes i praksis. At subsidiaritet er kommet ind i traktaten, men også at det skal indholdsbestemmes i detaljer i de kommende år, taler klart for, at vi må sige ja til EF-unionen.

Nogle indlæg er gået meget op i genforhandling. Det er noget, jeg selv bliver spurgt om, og som jeg rejste under førstebehandlingen, som vi hørte her for et øjeblik siden. Nu forstår jeg, at SF ikke er kommet så langt i deres overvejelser og ikke tør sætte dato på, hvornår denne genforhandlingsplan bliver offentliggjort. Jeg går ud fra, at det i hvert fald bliver inden den 2. juni. Så meget går jeg ud fra at SF tør love i dag.

Det ville være rart, hvis vi kunne få løftet sløret lidt for dette hemmelighedskræmmeri. SF er jo normalt tilhænger af åbenhed, så kunne SF ikke vise lidt åbenhed i dag? Hvor langt skal vi ind i maj måned, før genforhandlingsplanen bliver åbenbart for den undrende offentlighed? Vi kunne måske tage lidt forskud på glæderne ved at få enkelte delelementer, så vi kunne høre lidt nærmere om, hvor meget der skal til, før EF kan blive accepteret fuldt ud også af SF. Jeg vil meget gerne udfordre hr.

Gade til et svar på det spørgsmål, som jeg stillede for snart 1½ måned siden.

Det demokratiske underskud bliver også stadig drøftet på møder ude i landet. Det er da rigtigt, at når det gælder initiativretten, er Parlamentet ikke kommet så langt, som vi var enige om i Markedsudvalget, men man kan jo stille det spørgsmål, hvad der er bedst: den nuværende situation eller det, der ligger i Unionstraktaten? Hvad er bedst ud fra en demokratisk betragtning? Der må det, der ligger i Maastrichtteksten, da klart være bedst frem for at bevare det bestående.

Åbenhed har vi også stadig debat om, og det er et af de områder, hvor jeg meget gerne havde set, at vi var kommet videre, men der er jo flere elementer, som er udtryk for større åbenhed. Ombudsmandsinstitutionen er en af dem, at vi får et midlertidigt undersøgelsesudvalg er en anden del, og så har vi jo under erklæringerne nogle hensigter, som klart signalerer, at man skal satse på større åbenhed. Men her er vi ikke kommet så langt, som vi kunne ønske det.

Men spørgsmålet er igen, hvad der så er bedst. Det er klart, at det var det bedste, hvis man havde fået det maksimale, men valget er mellem at bevæge sig hen imod det maksimale eller slet ikke at opnå noget. Er det så bedst slet ikke at opnå noget? Jeg kan ikke se andet, end at her er sat en udvikling i gang, hvor vi ved at stemme ja vil være med, hvor beslutningerne træffes, og kan knytte til ved det, der siges i erklæringerne, for så at være med til at skabe større åbenhed i EF.

Der er en række områder, hvor jeg fornemmer på debatten, at der kommer en stadig større erkendelse af, at der faktisk er tale om forbedringer. Jeg var i aftes til et møde, hvor jeg debatterede med et Parlamentsmedlem for Folkebevægelsen mod EF, og den pågældende sagde om miljøforbedringerne, at de var diminutive – vel, sådan kan man også formulere det – men at der var tale om en forbedring. Man kunne ønske mere osv., men der var tale om en forbedring. Når det gjaldt den sociale dimension, medgav vedkommende også, at der var tale om en forbedring, men vedkommende havde ønsket en større forbedring. Jeg synes, det er interessant at kunne konstatere, at på en række områder er der simpelt hen tale om forbedringer, og der bliver stadig større enighed om, at der er tale om forbedringer.

[Kofod-Svendsen]

Det har været opløftende ved debatten den sidste måneds tid, at den overordnede EF-vision er kommet stærkere ind i debatten. Der er stadig flere danskere, som er optaget af, at vi er med til at realisere EF-visionen, og samtidig skabes der en større enighed om, at der er tale om reelle forbedringer. På nogle områder havde jeg gerne set, at de havde været større, men man skal ikke give køb på en forbedring og dumpe tilbage til det bestående, som er det ringeste.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Først vil jeg takke Markedsudvalget og Markedsudvalgets medlemmer for en særdeles grundig og seriøs behandling af det meget omfattende og komplicerede lovforslag. Det har været en stor fornøjelse at samarbejde med Markedsudvalget.

Flere har i dag været inde på den debat, der foregår rundt omkring i landet, og jeg deler ganske det synspunkt, som senest hr. Niels Helveg Petersen fremførte, at det har været en fornøjelse at se den eftertænsomhed og grundighed, hvormed debatten foregår. Jeg har selv gjort den erfaring, at efterhånden som debatten bygger på en stadig mere udbredt viden om, hvad det er vi taler om, finder vi også, som meningsmålingerne jo da også klart viser, at den positive tilslutning vokser.

Jeg synes ikke, der er noget underligt i, at man har startet med et måske lidt svagt udgangspunkt fra den side, der går ind for et ja ved folkeafstemningen, al den stund netop startfasen altid vil lukke op for skrækkampagner af den type, som vi også har oplevet her i dag fra både Fremskridtspartiets og SF's side, og en overfladisk pukken på følelsesladede argumenter, som senere hen i debatten, efterhånden som man graver sig ned i problemerne, får vanskeligt ved at klare sig i virkelighedens verden.

Jeg er blevet stillet over for en række spørgsmål i dag. Hr. Ivar Nørgaard pegede på, at man fra Færøernes side har rejst en række spørgsmål over for Folketingets Markedsudvalg om eventuelle virkninger på Færøerne af en gennemførelse af Den Europæiske Unions-traktat. Jeg kan oplyse, at Udenrigsministeriet allerede i sidste måned sendte et grundigt notat til Færøerne om en række spørgsmål. Jeg forstår, at man nu vil sende de spørgsmål, der

er afleveret til Markedsudvalget, videre til Udenrigsministeriet, og vi er selvfølgelig parat til at besvare alle de spørgsmål, der har med Traktaten at gøre.

Hr. Gade efterlyser oplysninger om, hvad prisen nu bliver for dette her. Hr. Gade vil gerne have, at jeg skal løfte sløret for den såkaldte Delors II-pakke. Hr. Gade vil også vide, hvad der egentlig sker med alle de nye regler, der skal gælde for samarbejdet i fremtiden.

Hvad angår finansieringsdiskussionen er jeg ikke i stand til at sige, hvor den ender, men jeg tror, det er åbenlyst for enhver, at Fællesskabet vil få brug for at bruge flere penge. Det vil vi, dels fordi der skal bruges flere penge til at sikre, at de mindre gunstigt stillede medlemslande bliver trukket op på niveau med os andre. Jeg kan i den forbindelse sige, at det for øvrigt er en god forretning for Danmark, for det har efterhånden vist sig, at danske virksomheder er overordentlig dygtige til at hente ordrer, så vi i dag er i den situation, at ordrene til danske virksomheder er ganske tæt på det beløb, som Danmark afleverer til de såkaldte strukturfonde. Lægger vi hertil den positive virkning af, at danske virksomheder på den måde kommer ind på nye og ofte vanskeligt tilgængelige markeder, vil jeg påstå, at dette er en god forretning for Danmark. Der skal selvfølgelig også findes nye midler til at løse de opgaver i Øst- og Centraleuropa, som jeg ved SF også er enig med det store flertal i Folketinget om bør løses, så alt i alt kan det ikke undre, at der skal skaffes flere penge.

Det kan heller ikke undre, at det, når Fællesskabet i fremtiden får flere medlemmer – og igen er det jo noget, som SF ivrer for – på et tidspunkt kan blive uomgængelig nødvendigt at ændre på samarbejdets form. Det kan heller ikke være nogen overraskelse, at der, hvis man går fra at være 12 medlemmer til f.eks. at være 16 medlemmer, vil ske en formindskelse af det enkelte medlemslands indflydelse; 1 ud af 12 har nu engang større indflydelse på fælles resultater end 1 ud af 16, det kommer man ikke uden om. Men hvordan man rent praktisk skal foretage de ændringer, er det ikke til at sige noget om i dag. Jeg kan konstatere, at der ikke foreligger sådanne forslag, som hr. Gade hævder foreligger. Der er nogle, der har gjort sig forskellige tanker i Kommissionen, men de tanker, jeg har set refereret, ligger fjernt fra det, jeg forestiller mig kan blive til virkelighed.

[Udenrigsministeren]

Jeg tror, hr. Gade må væbne sig med tålmodighed, for mit bedste gæt er, at der vil ske følgende: Når vi om nogle år skal i gang med en ny regeringskonference for at drøfte en række af de spørgsmål, der er udsendt til senere behandling, bl.a. spørgsmålet om udbygning af et forsvarspolitisk samarbejde, og ved samme lejlighed vel også skal tage fat på en del endnu uløste problemer omkring demokratisk underskud, vil man nok også tage fat på en række grundlæggende spørgsmål om samarbejdets praktiske tilrettelæggelse i et fællesskab med stadig flere medlemmer. Vi kan så komme i den situation, at vi måske engang i 1996 eller 1997 skal tage stilling til en ny traktat, og jeg forudser, at vi så vil opleve det samme som denne gang, nemlig at SF siger, at selv om de ganske vist stemte imod Den Europæiske Union, som vi blev enige om i 1992, er den i virkeligheden en god ting, som SF ikke mener at vi skal ud af, men at de ikke tør gå med til det nye, for det er noget farligt noget. Det tror jeg vil ske til den tid, ganske som SF i dag siger, at det indre marked, som de med næb og kløer prøvede at forhindre for 6 år siden, alligevel ikke er noget farligt noget. De flertalsafgørelser, de prøvede at forhindre, har vist sig at være en god idé, men dem får vi nu bare ikke nok af på miljøområdet.

Det, vi her oplever, er altså et fodslæbende parti, der lever i fortiden og kun langsomt og modstræbende indretter sig på de nye tider. Hvad er der dog blevet af det gamle progressive parti, der tidligere havde en ungdommelig ledelse, som formåede at følge lidt med i tidens forandringer? SF er i virkeligheden blevet et af dette Folketings to reaktionære partier. Det er klart, at det andet er Fremskridtspartiet, og jeg må sige, at Fremskridtspartiets argumentation i dag fyldte mig med undren.

Fremskridtspartiets ordfører trak en række spørgsmål frem, som jeg egentlig tror at ganske mange mennesker grunder dybt over, og som har at gøre med, hvor åbent vores samfund skal være osv., men alt det, fru Annette Just trak frem, har ikke noget som helst med den nye traktat at gøre. Alle de eksempler, fru Annette Just trak frem, som skulle vise de farlige ting i den sociale dimension, har ikke noget som helst med den sociale dimension at gøre; de har med alt muligt andet at gøre. Jeg kan for øvrigt sige, at jeg altså ikke kender noget til

nogen forslag fra Kommissionen, der holdes tilbage, og som man ikke må få lov at se, den slags myter er det taknemmeligt at skabe, men alle de eksempler, fru Annette Just kom frem med, har altså intet med den sociale dimension at gøre.

Jeg vil dog rose fru Annette Just for, at fru Annette Just fik punkteret den meget ubehagelige ballon, som hendes politiske leder, fru Pia Kjærsgaard, har pustet op, nemlig forsøget på at fremstille Den Europæiske Union som en garanti for, at Danmark vil blive overrendt af en kæmpe flygtningestrøm. Jeg er glad for, at fru Annette Just tog afstand fra den argumentation, for sandheden, som ikke kan siges for tit, er, at beslutningen om at åbne Danmarks grænser blev taget for 6 år siden og blev dengang støttet af Fremskridtspartiet.

Det, der lægges op til nu, er, at man i naturlig konsekvens af åbne grænser også må have et samarbejde landene imellem om f.eks. asylpolitik, sådan at vi sikrer, at der gælder ensartede vilkår, og at alle i fællesskab løfter de byrder, der følger af, at man selvfølgelig skal behandle flygtninge anstændigt. Det er sandheden i den sag, og jeg konstaterer altså, at de hovedargumenter, man fra Fremskridtspartiets side er kørt frem med imod Unionen, ganske enkelt ikke holder, så det er ikke så underligt, at der dybt nede i Fremskridtspartiets rækker er ved at brede sig en hørlig og synlig uro over den helt uforståelige holdning, partiet har taget på Christiansborg til spørgsmålet om dansk deltagelse i et bredere europæisk samarbejde.

En stor del af både debatten i dag og den offentlige debat drejer sig om Danmarks mulighed for indflydelse på den fremtidige udvikling som medlem af Den Europæiske Union, og den kritik, man hører, går i høj grad på, at Danmark ved at indtræde i Unionen på visse begrænsede områder må afgive suveræniteten. I den forbindelse vil jeg gerne sige, at det naturligvis er op til Folketinget at tage stilling til spørgsmålet om grundlovens fortolkning, og der foreligger for Markedsudvalget og for Folketinget et meget fyldigt materiale, som er udarbejdet af Justitsministeriet, ganske som der i udvalget er forelagt materiale udarbejdet af juridiske professorer, artikler osv., der både repræsenterer tilhænger- og modstandersynspunkter.

[Udenrigsministeren]

Der er talt meget om suveræniteten, og modstanderne maner altid det frem og siger, at vi mister suveræniteten, og at vi giver noget kostbart fra os. Men hvad er det, der sker ved dannelsen af Den Europæiske Union? Der sker ikke det, at man giver noget fra sig, man får tværtimod noget, og ved så at sige at lægge denne formelle suveræniteten i en pulje sammen med andre landes får vi indflydelse. Hvem er det så, der kommer til at lægge mest i denne fælles pulje? Det vil ikke være Danmark. Andre lande vil lægge langt mere, fordi de er større og derfor har større midler at øse af. Der er altså ikke tale om opgivelse af selvstændighed, men om, at vi opnår frihed til at være med til at handle og samtidig får mulighed for udvidelse af vores indflydelse på, hvad der skal ske i det fremtidige Europa.

Danmark kan af mange og indlysende grunde ikke være interesseret i ikke at have indflydelse på, hvilken udvikling der sker i den verdensdel, vi selv bor i, en udvikling, som vi på godt og ondt vil være afhængige af, uanset om vi vælger at være med i Unionen eller ej.

Så har det været nævnt, at Danmark hidtil under alle omstændigheder kunne træffe sine egne og selvstændige beslutninger. Efter min opfattelse er en lang række af de beslutninger, Danmark har måttet træffe – ikke mindst på det økonomiske område – i meget høj grad et resultat af de påvirkninger, der kommer til Danmark udefra, og det skyldes vores afhængighed af verden omkring os. Vi vil altid være afhængige af omverdenen, vi vil altid være følsomme over for økonomiske begivenheder i andre lande, og derfor vil det være i Danmarks interesse at kunne få indflydelse på de beslutninger i verden omkring os, som under alle omstændigheder vil påvirke vore egne muligheder for at træffe beslutninger. Vores geografiske beliggenhed har medført og vil fortsat medføre – for den kan vi ikke ændre, bør i hvert fald ikke prøve på det – at et økonomisk og handelsmæssigt samarbejde først og fremmest må foregå med de andre europæiske lande. Det betyder da ikke, at vi ikke også handler med andre lande, men det betyder, at vi ikke kan bygge vores velstand og stabilitet på andet end en væsentlig handel med Europa på de betingelser, som er gældende i dette Europa.

Det er derfor, regeringen er så sikker på, at Danmarks fremtid ligger i Den Europæiske

Union. Vilkårene er af en sådan art, at de automatisk vil give vores samfund et skub fremad. Vi vil på alle felter af samfundslivet blive ansporet til at yde en endnu bedre indsats end hidtil. Så på samme måde som EF vil være ændret fra 1. januar næste år, vil Europa også være ændret efter denne dato, for Den Europæiske Union er og bliver en realitet. Vi ved, at den europæiske udvikling kommer til at foregå i og omkring Unionen, og i den situation er det, at vi har 2 muligheder: vi kan holde os udenfor og så tage de beslutninger, som andre træffer om vilkår, som har betydning for os, til efterretning, eller vi kan gå med i samarbejdet og være med til at præge udviklingen, for Unionen bliver, hvad medlemsstaterne gør den til. Der findes ingen automatik, der er ikke i dag lagt et sæt af europæiske skinner, som med en naturkrafts nødvendighed vil føre til, at det europæiske samarbejde vil få en ganske bestemt udformning, og når man hører modstanderne skildre, hvordan Unionen ligesom automatisk bevæger sig af sted og vil udslette os, vores særpræg, vores samfundssystem og alle de ting, vi har indrettet, svarer det utrolig dårligt til virkeligheden i samarbejdet inden for EF.

Jeg ser intet perspektiv i, at Danmark skulle holde sig uden for det bredere europæiske samarbejde. Det vil give os mindre indflydelse på vore egne muligheder, vi vil få mindre mulighed for selv at være med til at præge den europæiske udvikling, og vi vil forsømme en forpligtelse til at medvirke til at skabe nye former for et internationalt samarbejde, der er bedre end de former, vi kender i dag, så vi kan gribe fat om nogle af de internationale problemer, som vi alle er fælles om. Den Europæiske Union er ikke et brud på en udvikling, men en forlængelse af en udvikling, der har fundet sted lige siden Anden Verdenskrig i retning af et stadig nærmere forpligtende samarbejde imellem de europæiske stater, og Danmark hverken kan eller bør modsætte sig en udvidelse af det samarbejde.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil godt give ministeren så meget ret og sige, at Den Europæiske Union er en fortsættelse af det samarbejde, man startede med Kul- og Stålonionen, men det må derfor også være

[Annette Just]

tilladt at sige: Hertil og ikke længere! Jeg vil også give ministeren ret i, at der vil ske en masse den 1. januar 1993, for da starter det indre marked, og derfor siger vi: Hertil og ikke længere! Endvidere vil jeg give ministeren ret i, at Fremskridtspartiet har støttet asylkonventionen, og at Den Europæiske Union ikke er et spørgsmål om flygtninge. Det kan han godt få igen. Men når ministeren så spørger, hvorfor Annette Just står her og taler om den sociale dimension og de dertil hørende områder, så er det, fordi man nu begynder at kræve kvalificeret flertal for stadig mere, og det bliver ikke blot jeg, men også mange andre – jeg nævnte FTF – skræmt af.

Jeg har ikke sagt alle de samme ting, som jeg sagde under førstebehandlingen, thi jeg forventede, at ministeren kunne erindre dem, men der er mange gode grunde til, at vi siger nej til Den Europæiske Union. Der er, som jeg også sagde under første behandling, den sociale dimension, og der er tvungen indførelse af en enhedsvaluta i stedet for at få den igennem som en trettende valuta. Når vi nu har den i køen som en lånevaluta, kunne den blive en handelsvaluta, og så kunne den selv kæmpe sig vej igennem. Jeg er i øvrigt ikke engang særlig meget i tvivl om, at det kommer til at blive resultatet, men at ministeren blot ikke vil indrømme det på nuværende tidspunkt.

Så har vi også noget imod strukturfondene, og det brugte jeg megen tid på under førstebehandlingen, for ingen kan sige nej til, at det bl.a. er det, der giver den yderligere forøgelse på ca. 40 pct. af Fællesskabets udgifter.

Ivar Nørgaard (S):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for, at han vil besvare de spørgsmål, som vi har fået overleveret fra færingerne, der vedrører Unionstraktaten. I formiddags havde jeg lejlighed til at nævne, at man også fra færingernes side gjorde opmærksom på, at man savnede svar på et brev til statsministeren, og for at den sag ikke skal blive i Markedsudvalget, vil jeg henstille, at statsministeren her i dag reagerer over for Folketinget.

Det, der kalder mig herop i anden omgang, er de ejendommelige drøftelser, der har været om, hvad der vil ske, hvis der bliver sagt nej. Jeg mener selvfølgelig, at det er noget, man er nødt til at tænke igennem. Jeg tror, det bliver

et ja, og jeg har indgået mange væddemål om, at det bliver mindst 55 pct. ja og 45 pct. nej, så hvis der er flere, der vil vædde, er jeg til rådighed. Men på den anden side skal man ikke sige ja, fordi man har et skræmmebillede af et nej. Man må prøve at gøre sig realistiske forestillinger om, hvad et nej vil betyde, og jeg ser flere scenarier.

Det første er det formelle, som også navnlig Fremskridtspartiet har fremført, at den umiddelbare virkning af et nej selvfølgelig er, at Traktaten så falder bort. Den skal vedtages enstemmigt, og hvis ét land siger nej, er der ikke nogen traktat.

Spørgsmålet er så, hvordan de andre vil reagere. Man kan selvfølgelig tænke sig, at flere af dem har haft så meget ballade i deres egne lande, at de vil bruge det danske nej som en undskyldning for så at sige: Det var ærgerligt, så bliver det ikke til noget, og det er også danskernes skyld. Så vil man bruge os som prygelknabe, og der vil mange steder være mange hadske fornemmelser over for Danmark, ikke mindst i EF-Parlamentet. Hvis vi siger det nej, kan vi derfor ikke vente at få den allervenligste behandling af de andre, når vi skal have særlige ting klaret under ministerrådsmøderne. Man må i hvert fald indstille sig på, at hvis vi stopper det hele, vil de andres holdning til Danmark ikke være varm og venlig.

Den anden virkning, hvis de lader det blive ved, at man ikke gennemfører Traktaten, er, at flere af landene givetvis vil stå fast ved, at man så ikke kan begynde optagelsesforhandlingerne med EFTA-landene. Flere af dem har sagt, at det var en betingelse for optagelsesforhandlingerne med EFTA-landene, at Maastrichttraktaten blev vedtaget. Det vil skabe bitre følelser hos mange i Sverige og Finland over for danskerne, så man skal altså ikke tro, at vi vil blive elsket, hvis vi siger nej. Så er det selvfølgelig temmelig sandsynligt, at man, når der var gået et stykke tid, ville spørge, om man ikke kunne genforhandle noget af det, som danskerne lagde meget vægt på at få ændret. Flere, bl.a. SF, har talt om, at genforhandling var det mest sandsynlige, men det er ikke sandsynligt, at nogen vil spørge om det. Skulle nogen spørge, om vi ville genforhandle et eller andet, ville det være klart umuligt, sådan som SF har lagt sine argumenter op, for det er hele striben af sager i Traktaten, som SF vender sig imod. Det er for-

[Ivar Nørgaard]

svarsafsnittet, det er hele ØMU'en, og det er alt, sagde hr. Gade i dag, der overhovedet har med Unionen at gøre. Det er klart, at det ikke vil kunne kaldes genforhandling, når man altså slet ikke accepterer de væsentligste ændringer.

Så er der den tredje mulighed, at de 11 lande siger, at det er o.k., at Danmark ikke vil med, men at der er investeret så meget prestige i projektet af Mitterrand, Kohl, Kommissionen og Europa-Parlamentet, at de vil prøve at lave noget selv.

Det bliver ikke så let for dem, for en del af det står i den Romtraktat, som vi stadig er tilsluttet, bl.a. står alle institutionerne dér. Ministerrådet, Kommissionen, Domstolen og Parlamentet tilhører altså også stadig os, selv om vi skulle sige nej. Det kunne give en vis forhandlingssituation, at vi skulle tillade dem at bruge de institutioner og acceptere, at de brugte det, der nu er aftalt, også ændringerne i Romtraktaten, så vi f.eks. kunne sige, at vi skulle have de ting, der eksisterer i Romtraktaten, og at vi skulle have det indre marked. Så skulle vi f.eks. også have et par af de undtagelser, vi har forhandlet, f.eks. sommerhusloven og de særlige regler for grænsehandel i et stykke tid.

Det bliver en meget vanskelig forhandling, men den er selvfølgelig mulig. Efter nogen tid vil de andre nok sige, ligesom de sagde til englænderne: O.k., vi regner med, at I nu har en særstilling, men så går vi ud fra, at I kommer tilbage, hvis I om nogen tid skulle skifte mening, så I kan komme ind i systemet igen.

Jeg tror, at de scenarier, jeg her har nævnt, er realistiske, og jeg mener ikke, at det er de helt store skrækbilleder, men jeg vil bare sige, at vi må se i øjnene, at hvis vi siger nej, får vi store vanskeligheder med de andres velvilje og holdning til os, men det bør selvfølgelig ikke være det argument, der får os til at sige ja. Jeg mener, det skal være de tre positive ting, vi har sagt fra Socialdemokratiets side: vi får Norden samlet inden for EF, vi får forbedringer på arbejdsmarkedet og forbedringer for miljøet.

Gade (SF):

Jeg synes nok, udenrigsministeren bagatelliserer projektet i dag. Udenrigsministeren lagde vægt på, at al tale om, at skinnerne er lagt, nærmest er forkert. Hvorfor i alverden står der f.eks. i traktaten om Den Økonomiske og Mo-

netære Union, at man skal have tredje fase gennemført inden år 2000, hvis det ikke er, fordi man netop nu vil lægge skinnerne fast? Jeg mener, udenrigsministeren nu vælger en ny taktik, nemlig tilsyneladende at bagatellisere, at det er et stort skridt, og jeg synes også, at udenrigsministeren ved slet ikke at nævne EF-Domstolen bagatelliserer, at den usikkerhed, jeg er enig med udenrigsministeren om at der selvfølgelig altid vil være i så omfattende et traktatforslag, i høj grad vil blive afgjort af konkrete sager ved EF-Domstolen.

Udenrigsministerens argument for det er, at det afhænger af regeringerne, og jeg skal da medgive udenrigsministeren, at også EF-politik naturligvis er afhængig af, hvilken politisk farve regeringen har. Det er ikke ligeegyldigt for resultatet, hvilke valgresultater der opnås i EF's medlemslande, og heller ikke for hvilken brug der bliver for paragraffer, men når udenrigsministeren kun lægger vægt på den del, synes jeg, at udenrigsministeren kommer til at give et falsk billede af det omfang, Traktaten faktisk har.

Udenrigsministerens tale om suverænitet synes jeg var lidt overfladisk i forhold til, at vi i udvalget ikke er gået grundigt ned i det og har bedt om responsa fra forskellige folk osv., så vi som udvalg kunne sige, at vi havde undersøgt hele problemstillingen godt nok; efter SF's opfattelse er den ikke undersøgt godt nok. Jeg synes, det er fint, at der er folk, der af egen fri vilje har sendt bidrag ind til diskussionen, men det er ikke undersøgt godt nok.

Så havde udenrigsministeren nogle interessante betragtninger om SF, og her kommer mine pædagogiske evner nok på en opgave, de ikke klarer, nemlig at få forklaret udenrigsministeren, hvordan SF's argumentation hænger sammen, men jeg skal da forsøge på det for så vidt angår det indre marked. SF er ikke forsvarer for EF's indre marked, vi påpeger netop, at EF's indre marked har indbygget en enorm masse problemer, f.eks. på miljøområdet, men det er jo, fordi vi netop påpeger, at det indre marked giver miljøproblemer, at vi også er kritiske over for, om vi nu har fået miljøbestemmelser i EF, der matcher den udvikling, der i de kommende år vil være på miljøområdet.

Der Spiegel havde forleden dag et særnummer, hvori man skrev om det miljømæssige mareridt i det indre marked. Det er vi enige i,

[Gade]

og det er også derfor, at miljøbestemmelserne efter vores opfattelse skal søges forbedret ved en genforhandling, det vel sige, at vi ikke bare siger, at det indre marked er godt nok, overhovedet ikke, vi påpeger, at der her er et punkt, hvor der skal laves nogle ting, der begrænser de friheder, som kapital og fri transport af varer m.v. har fået i det indre marked; det er altså ikke godt nok.

Så vil jeg vende mig til spørgsmålet om de nye udspil fra Kommissionen. Udenrigsministeren svarede mig, så jeg blev i tvivl om, hvorvidt der overhovedet kommer et udspil fra Kommissionen. Det er jeg virkelig overrasket over, for jeg ved, at udvidelsesforhandlingerne er på topmødet i Lissabon i slutningen af juni måned. Skal det forstås sådan, at der ikke forventes et oplæg fra Kommissionen om, hvordan EF skal ændres i forhold til åbning af forhandlinger med nye medlemmer?

Så synes jeg, udenrigsministeren bagatelliserer de meldinger fra Jacques Delors, som Ugebrevet Mandag Morgen har refereret. Vi har alle sammen læst det og ved, at der findes arbejdsrapporter i Kommissionen, som taler om, at små lande ikke længere skal være formandslande osv. Det er ikke noget, som først kommer på en regeringskonference senere, det er vel reelt sådan, at det skal drøftes på topmødet 14 dage, 3 uger efter vores folkeafstemning, og det er derfor, vi lægger vægt på, at det bliver lagt frem nu.

Må jeg godt kvittere for hr. Ivar Nørgaards indlæg om nejsituationen. Jeg er ikke enig i hr. Ivar Nørgaards analyse og heller ikke i hans beskrivelse af SF's position, men jeg takker for et forsøg på at gå ind i en seriøs drøftelse af nejsituationen, og det synes jeg egentlig alle på jasiden burde gå ind i, for når vi udskriver en folkeafstemning efter grundlovens § 20, er det, fordi vi siger til befolkningen: I må stemme nej, hvis I synes, vi er gået for vidt. Det er hele grundtanken i § 20-bestemmelsen, og det havde hr. Ivar Nørgaard forstået. Desværre synes jeg ikke, regeringen har forstået det.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Hr. Ivar Nørgaard mindede om, at repræsentanter for det færøske hjemmestyre for få dage siden var i Danmark og førte samtaler med bl.a. Markedsudvalget. Det synes jeg er ganske naturligt, for det siger sig selv, at vi alle

i forbindelse med den nye traktat og det kommende forstærkede samarbejde i EF må være optaget af at varetage vore grønlandske og færøske landsmænds interesser så godt som overhovedet muligt, og det har vi da også et nært samarbejde om.

Det er rigtigt, at det færøske hjemmestyre har sendt regeringen en henvendelse, hvor man har bedt om at få uddybet regeringens vurderinger på en række områder. Hjemmestyret har for længst modtaget notitser fra Udenrigsministeriet, hvori der redegøres for en lang række vedkommende forhold, men der er rejst yderligere spørgsmål, og det er jeg opmærksom på at der også blev af de færøske repræsentanter forledet ved fremmødet i Markedsudvalget.

Her stillede man yderligere nogle nye spørgsmål, som er helt naturlige og relevante, f.eks. om betydningen af hjemmestyrelovens § 8, der drejer sig om, at de færøske myndigheder i visse tilfælde kan bemyndiges til selv at føre forhandlinger med udlandet bistået af udenrigstjenesten, hvis man kan opfylde kriteriet, at det ikke skønnes uforeneligt med rigets interesser. Andre af de rejste spørgsmål er også uhyre centrale: Hvordan er Færøernes monetære stilling efter en eventuel dansk accept af ØMU'en? Hvis man på Færøerne ikke ønsker at anvende ecuen, vil det så fortsat være muligt at anvende kroner? Vil der kunne etableres en særlig færøsk valuta? Hvad med ØMU'ens regler om offentlige underskud i forhold til BNP? Helt naturlige og relevante spørgsmål, som også vi er optaget af, og jeg kan sige, at når regeringen i løbet af ganske kort tid er klar med sin besvarelse af det færøske hjemmestyres henvendelse, vil vi i besvarelsen også inkludere vore betragtninger og vurderinger for så vidt angår de tre i Markedsudvalget yderligere rejste spørgsmål. Det siger sig selv, at det skal vi og de færøske myndigheder arbejde meget tæt sammen om.

Dersom Danmark deltager i ØMU'ens tredje fase, er det muligt, at man på Færøerne af gode, praktiske grunde også vil vælge at gøre brug af ecuen. Det må man ikke mindst på Færøerne anlægge en vurdering af, og vi skal naturligvis sammen studere konsekvenserne, og det er der god tid til.

Men svar til vore færøske kolleger vil altså afgå i løbet af de allernærmeste dage og også omfatte de tre særligt nævnte spørgsmål.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Gade sagde, at han var kommet i tvivl om, hvorvidt der på et tidspunkt kom et udspil fra Kommissionen om ændring af de praktiske samarbejdsvilkår.

Jeg forstår ikke, hvordan hr. Gade kan komme i tvivl om det, for på et eller andet praktisk tidspunkt skal vi have diskussionen. Selvfølgelig bliver der ændringer, og selvfølgelig vil de trække i retning af, at hvert enkelt medlemsland, stort eller lille, får en smule mindre indflydelse, når der kommer flere medlemmer. Det kan ikke undgås, så hvorfor prøve at stikke hinanden blå i øjnene på det punkt?

Så tror jeg nok, at hr. Gade misforstod det billede, jeg tegnede af, at der ikke bliver lagt faste spor ud for den videre udvikling, for jeg prøver bestemt ikke at gøre det til, at det ikke er nogen særlig stor beslutning, der skal tages. Tværtimod har jeg hele tiden fastholdt, at den beslutning, vi skal tage, er en stor og vigtig beslutning, og denne gang er den så langt mere politisk i sit indhold end de tidligere gange, der har været folkeafstemninger. Det er en vigtig politisk beslutning, vi skal træffe om Danmarks fortsatte tilhørsforhold til den fremtidige europæiske udvikling. Det, jeg mente med, at der ikke ligger faste spor, er, at ingen jo ved præcis, hvordan det samarbejde vil udvikle sig videre, og hvis man ønsker at få indflydelse på det, gælder det om at være med. Med den usikkerhed, vi oplever i Europa for øjeblikket, er det jo ikke til at sige noget præcist om, hvordan Europa ser ud om et par år. Tænk på, hvordan vi bare inden for de sidste mindre end tre år har fået et helt nyt Europakort med nye stater, nye grænser osv.

Derimod er jeg meget enig med den analyse af situationen i tilfælde af et nej, som hr. Ivar Nørgaard gav. Den svarer ganske nøje til de forsøg, jeg selv har gjort på at beskrive scenariet ved et nej. Det er jo ikke at skræmme; det er at opstille de muligheder, der måtte tegne sig ved et nej, og det er helt forkert ud fra den slags beskrivelser at drage den konklusion, hr. Gade forsøger at drage, nemlig at så siger man, at man ikke kan stemme nej. Selvfølgelig kan man stemme nej.

Jeg har bidt mærke i en artikel, der står i et af formiddagsbladene i dag skrevet af en folkekær skuespiller og instruktør. Han indleder med at skrive:

»Jeg stemmer nej til Unionen, fordi jeg ikke har lyst til at være fælles med de andre på de områder, det handler om. Derfor stemte jeg også nej i 1972.«

Sådan har man da lov til at synes. Hvis man ikke har lyst til at være fælles med de andre på de områder, det drejer sig om, skal man da stemme nej, og det er man i sin gode ret til at gøre. Dermed får man lov til at være fri for at være fælles med de andre, hvis der er et flertal i den danske befolkning, der mener det samme. Så selvfølgelig kan man da stemme nej, hvis man ikke har lyst til at være fælles med de andre.

Det, der er grund til at angribe, er dem, der prøver at foregøgle befolkningen, at man kan blive ved med at være fælles med de andre på alle de områder, hvor vi vil tvinge de andre til at være fælles med os, og så samtidig stemme nej. Det er det, man ikke kan. Man vælger imellem at være fælles med de andre eller at stille sig udenfor. Derfor var hr. Ivar Nørgaards analyse så præcis, for den fører jo i virkeligheden frem til to forskellige muligheder:

Enten opgiver de andre det hele, og jeg forstod på hr. Ivar Nørgaard, at bortset fra at de andre ville blive sure på Danmark, må man nok sige, at det er ikke realistisk at tro, at de andre opgiver det hele. Dertil er der lagt alt for megen prestige i sagen, og dertil er der for stor forståelse for, hvad det kan betyde for den videre europæiske udvikling, hvis et enkelt land får lov til at standse denne proces. Så den standser ikke.

Derfor opstår selvfølgelig den anden situation, som hr. Ivar Nørgaard beskriver, nemlig at de elleve så vil sætte sig ned sammen og sige: Hvad kan vi gøre? Hvordan kan vi gå videre selv?

Jeg er helt enig med hr. Ivar Nørgaard i, at det vil rejse ganske betydelige praktiske problemer. Vi har fået en forsmag på den type problemer, når vi ser de vanskeligheder, der er med at finde ud af, hvordan Storbritannien skal stå uden for den sociale dimension. For dér sidder vi jo netop nu med det problem, der hedder: Hvordan kan vi indrette forskellige stemmeregler og afgrænsninger i øvrigt på de områder, hvor man pludselig skal gå ind i den sociale dimension med 11 lande, hvor altså ét skal være udenfor? Hvornår afgrænser vi, hvornår skal englænderne sættes uden for dø-

[Udenrigsministeren]

ren, hvordan skal stemmereglene blive? Det er utrolig vanskeligt rent praktisk at finde ud af det på et så lille, afgrænset område.

Derfor bliver det da også utrolig vanskeligt, hvis man forestiller sig, at Danmark skulle sætte sig uden for alt det, som hr. Gade ikke vil være med til, alle de spørgsmål, som er væsentlige for de andre lande, og som de derfor ikke giver afkald på. Det vil være vanskeligt.

Formentlig – og dér vil jeg gå et skridt videre end hr. Ivar Nørgaard i analysen – vil det vise sig så vanskeligt, at de andre må finde på en eller anden konstruktion, som reelt betyder, at de begynder forfra og laver deres helt egen traktat. Det vil være forholdsvis enkelt at gøre, for de kan jo bare tage den traktat, der foreligger, og så ændre tallene lidt for, hvor mange medlemmer der er, og hvordan stemmerne skal fordeles, så har de den. Dermed er vi i den situation, der billedligt kan beskrives på den måde, at vi så er blevet siddende alene tilbage i det rum i det europæiske hus, som hedder EF, mens alle de andre er gået ind i det nye og større rum, hvor der er højere til loftet og ny maling på væggene – det rum, der hedder Den Europæiske Union.

Det kan vi ikke forhindre de andre i at gøre. Vi kan ikke forhindre de andre i at etablere deres egen traktat og deres egne nye institutioner. Så dér vil jeg altså gå det skridt videre og sige, at det er den logiske konsekvens, og det indebærer, at vi sidder tilbage. Så er vi også fri for at være fælles med de andre om alt det, vi ikke vil være fælles med dem om, som skuespilleren skriver i dag. Men lad så være med at bilde befolkningen ind, at det er gratis, at man både kan spise kagen og beholde den. Det kan man ikke.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Det er i relation til hr. Gades indlæg. Hr. Gade omtaler Jacques Delors' synspunkter om nye medlemslande. Det er faktisk nogle gamle synspunkter, der blev underkendt i Maastricht. Hr. Delors har altid været skeptisk over for nye medlemslande, men i Maastricht blev det politisk besluttet, at man skulle være åben over for det, når man havde godkendt den nye traktatændring. Så i virkeligheden kan man sige, at vi cementerer den position, at de små lande skal være formænd, skal have én kommissær,

og alle de andre regler ved at sige ja til Unionen. Vores vægt i samarbejdet bliver cementeret.

Det andet, hr. Gade sagde, nemlig spørgsmålet om prisen, var et efter min mening mærkeligt argument fra Socialistisk Folkeparti – det var snarere et Fremskridtsparti-argument – for hvad er det, man skal bruge de yderligere midler til i EF-samarbejdet? Ja, det er jo bl.a. de fattige lande i EF, og nogle af dem er fattigere, end nogle af de østeuropæiske lande har været. Det er også, at vi skal bruge penge på stabilisering af Øst- og Centraleuropa. Jeg tror ikke, der er ret mange vigtigere opgaver i Europa i øjeblikket end at prøve at lave en stabilisering af forholdene i Øst- og Centraleuropa. Lykkes det ikke for os, tror jeg for alvor, vi er dårligt stillet i Europa. Så at bruge penge på det formål og kræve penge ind, hvor et veludbygget samarbejde i EF kan være med til at stabilisere forholdene i den øvrige del af Europa, tror jeg virkelig har et perspektiv for os alle sammen.

Selvfølgelig skal vi også bruge flere penge, hvis der kommer nye medlemslande, men nye medlemslande er vel også noget, SF går ind for, og endelig kommer det selvfølgelig også til at koste noget, at man skal føre mere effektiv miljøpolitik, arbejdsmiljøpolitik og andet, men heller ikke det synes jeg SF skulle vende sig mod at bruge penge på.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Til hr. Bjørn Westh: Der er jo et klart misforhold i, at hver gang der sendes 3 ecu til de sydeuropæiske lande i EF, sendes der 1 ecu til Østeuropa. Det illustrerer jo, at den satsning på Østeuropa, som nogle siger ligger her, ikke er en realitet.

Dernæst vil jeg gerne spørge udenrigsministeren, om udenrigsministerens svar betyder, at regeringen mener, vi skal vente til efter 2. juni med at få diskuteret det udspil, som vi alle sammen ved kommer på bordet fra Kommissionen på topmødet i Lissabon i slutningen af juni. Mener udenrigsministeren ikke, at den diskussion skal frem inden folkeafstemningen den 2. juni?

Det andet er spørgsmålet om nej-situationen. Jeg forstår godt udenrigsministeren. Udenrigsministeren er en alt eller intet-person,

[Gade]

det er også fair nok. Man kunne forestille sig, at udenrigsministeren var vores alles fællestillidsmand – jeg har ikke stemt på ham, men jeg har levet med, at han var min fællestillidsmand. Nu har udenrigsministeren forhandlet et resultat igennem, udenrigsministeren har investeret sin prestige i det, han har gjort, hvad han kunne, og hvis nu udenrigsministeren var fællestillidsmand og stod og forsvarede resultatet over for folket hjemme på gulvet, ville han sige: Dette her er sådan, som det kunne blive, det kunne ikke blive bedre på ét eneste punkt, jeg har gjort alt for jer, så kan jeg da godt forstå, at udenrigsministeren ville sige: Hvis I vover at røre det, falder det hele til jorden. Jeg tror, at alle, der kender lidt til overenskomstforhandlinger, kender den situation.

Derfor forventer jeg da, at udenrigsministeren vil sige dette her helt til det sidste, helt til den 2. juni. På den anden side kender jeg også de situationer så godt, at jeg ved, at når fællestillidsmanden er blevet underkendt, er der to muligheder for fællestillidsmanden: enten at indrette sig efter den nye situation eller at tage sit gode tøj og gå. All right, det skulle ikke være mig ukært, om udenrigsministeren valgte at gå som fællestillidsmand i den situation, fint nok for SF!

Den anden mulighed er at sige: Så opstiller vi et realistisk nyforhandlingstema. Danmark bliver fritaget for sin forpligtelse på ØMU-delen og på forsvarsdelen, og i øvrigt siger vi, vi vil have bedre miljøbestemmelser, vi vil have klare sociale forbedringer.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

EF bruger flere penge på fattige EF-lande end på Øst- og Centraleuropa, siger hr. Gade. Er det et argument for ikke at øge EF's indtægter? Og bliver mulighederne for at støtte Øst- og Centraleuropa, stabilisere disse lande, større ved et nej, der bringer en mægtig usikkerhed ind i hele det europæiske samarbejde? Det er det spørgsmål, SF bør stille sig selv. De påtager sig også et stort ansvar dér. Jeg kan forstå, Fremskridtspartiet kan argumentere på denne måde. Jeg kan ikke forstå, SF kan gøre det.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

Det er klart, at udenrigsministeren ikke kan vide, hvordan forhandlingerne i fremtiden vil udvikle sig med de tanker, som Kommissionen har lagt frem og vil videreudarbejde og fremlægge senere, og det er også klart, som udenrigsministeren siger, at kommer der flere lande, bliver det enkelte land relativt mindre betydningsfuldt, men jeg tror, det er vigtigt, at vi slår fast, at der er nogle af de allerede offentliggjorte synspunkter fra kommissionsformandens side, som vi fra dansk side absolut vil sige nej til. Som udenrigsministeren siger, er det jo noget, der skal finde sted ved en ny regeringskonference, og på den skal der altså også være enstemmighed. Vi bør selvfølgelig klart sige nej til de stormagtstanker, der går ud på, at det er de store lande, der skal lede Ministerrådene, og at de små lande ikke mere skal gå på skift ved formandskabet. Det bør vi selvfølgelig sige absolut nej til, og det håber jeg da også udenrigsministeren her i dag vil erklære er noget, han på Danmarks vegne selvfølgelig er klar modstander af. Hvis nu udenrigsministeren også skulle være udenrigsminister til den tid, må vi da have sikkerhed for det. Jeg tvivler nu, men alligevel.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Gade vil gerne diskutere det, han kalder Kommissionens oplæg, inden 2. juni. Vi får det fælles problem, hr. Gade, at der ikke er noget oplæg, og derfor kan vi jo ikke diskutere det.

Men jeg mener da, hr. Ivar Nørgaard har ret i, at man godt kan have en holdning til flere af de tanker, der har cirkuleret rundt omkring. Nu mener jeg ikke, det er kommissionsformanden, der har været fremme med dem. Han var citeret i dette Mandag Morgen for nogle andre ting om udvidelser, som for øvrigt siden er blevet dementeret. Men der er kredse i Kommissionen, som vi ved har gået og rodet med nogle tanker om, at når nu Malta og andre kommer med, må vi jo prøve at benytte lejligheden til at forhindre de små lande i at have formandskaber.

Dér vil jeg ganske klart sige, at det vil Danmark gå imod. Selvfølgelig skal vi da blive ved med at have formandskab, og jeg vil i al ubeskedenhed sige, at de små lande som Danmark og Luxembourg ikke har været de ringeste formandskaber, hvis vi skal sammenlignes med de store, og det er der en ganske almindelig

[Udenrigsministeren]

anerkendelse af rundt omkring. Det gælder, hvad enten vi har haft den ene slags regering eller den anden slags regering. Det skal også med i billedet. Vi har et godt ry for den måde, vi kører danske formandskaber på, og derfor tror jeg heller ikke, der vil være nogen, der vil være interesseret i at gøre det til et monopol for de store lande at have.

Det, jeg sigtede på med at sige, at det bliver udvandet, er det helt naturlige, at ser man på, hvor mange stemmer det enkelte land har i et Ministerråd eller i et Parlament, fremgår det, at der bliver færre stemmer til de enkelte, når der bliver flere medlemslande. Det er den slags, som vi da lige så godt kan tale ærligt til hinanden om, for det kan altså ikke blive anderledes, og det må vi finde en fornuftig løsning på på et eller andet tidspunkt.

Men jeg har meget svært ved at forestille mig, at der bliver ændret grundlæggende ved den relativt stærke position, de små lande har i dag, som flere har været inde på i debattens løb, hvor jo f.eks. den enkelte danskers stemmевægt i Fællesskabet er fem gange så stor som den enkelte tyskers stemmевægt. Hvorfor i alverden skulle der det?

I øvrigt vil jeg gerne takke hr. Gade for billedet med fællestillidsmanden. Det tager jeg som en hæder, og jeg har faktisk også forsøgt nu i snart 10 år netop at optræde som fællestillidsmand, når jeg udadtil skal repræsentere også dem, der – som hr. Gade mindede om det – ikke kunne drømme om at stemme på mig. Derfor er det da rimeligt, at hr. Gade stiller det spørgsmål, hvordan fællestillidsmanden så vil reagere, hvis det, som han har lagt liv og sjæl og glæde og arbejdsstyrke og – i det omfang man kan tale om det – også talent i for at opnå, pludselig falder på gulvet. Jeg kan sige til hr. Gade, at hvis det var sådan et resultat, fællestillidsmanden havde måttet trække ned over hovedet på dem, han repræsenterede, burde han nok overveje, om ikke han skulle drage nogle konsekvenser bagefter.

Men hvis det nu var sådan, at ca. fem ud af seks af dem, han repræsenterer, kan gå ind for det resultat og måske oven i købet synes, det er et rimelig godt resultat, burde fællestillidsmanden jo ikke reagere på den måde, hr. Gade repræsenterende den sidste sjettedel gerne så. Så burde fællestillidsmanden tværtimod sige: I sådan en situation med alle de problemer, der

så opstår, i en situation, hvor det jo, som det er beskrevet af hr. Ivar Nørgaard for lidt siden, vil være en kedelig kendsgerning, at de andre vil være hamrende sure på os, da er der virkelig behov for at have nogen, der kender til spillereglerne og kender de andre, til så at videreføre arbejdet og prøve at få det bedst mulige ud af et sådant forlis.

Derfor kan jeg love, at fællestillidsmanden i en sådan situation vil gøre alt, hvad der er muligt, for at blive siddende i stolen og få det bedst mulige ud af det, og jeg kan føje til, at jeg ikke ville risikere at øge antallet af nejstemmer ved at love, at fællestillidsmanden ville gå af.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jamen så kan jeg forstå, at det er en reel trussel om at blive i den situation.

Den situation, der opstår ved et nej, er jo en alvorlig situation, fordi vi har udskrevet folkeafstemningen efter grundlovens § 20. Den er indrettet sådan, at er der ikke fem sjettedele flertal her i Folketinget, så er det sådan, at befolkningen har mulighed for at sige nej. Det skal respekteres alvorligt og ikke med skræmmebilleder, og i den situation skal der nødvendigvis lægges vægt på, hvilke nyforhandlinger og nydiskussioner der skal blive i EF-kredsen.

Som min afsluttende bemærkning under denne debat vil jeg gerne sige, at debatten her ved andenbehandlingen jo har gjort en del reklame for lanceringen af SF's udspil til nyforhandling, og det vil jeg takke det samlede Folketing for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1–3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 274:

Forslag til lov om ændring af visse love inden for Justitsministeriets område. (Betalingsbestemmelser).

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 24/4 92).

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal efter ønske fastsætte en taletid på indtil 10 minutter for ordførere i første omgang.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Espersen (S):

Ansvarer i denne sag skal naturligvis placeres, i det omfang det ikke allerede er sket. Rigsrevisionen påpeger klare og grove fejl i regeringens behandling af statens gebyrer og afgifter. Efter rapporten at dømme er der tilsyneladende tale om en bevidst tilsidesættelse af både lovgivning og grundlov. Men dette er ikke dagen for endelig stillingtagen hertil.

Vi har endnu ikke fået den formelt endelige rapport fra Rigsrevisionen, og hverken Statsrevisionen eller Folketingets Ombudsmand har endnu foretaget deres vurdering, og man kan se af de papirer, vi har fået fra Justitsministeriet, at regeringen har den opfattelse, at det kunne være naturligt, om ombudsmanden gik ind i sagen. Så det vil vi naturligvis afvente, før vi træffer vores endelige afgørelse.

Det forslag, vi har i dag, vedrører fremtiden. Det drejer sig om indførelse af punktskatter – kopskatter, kan man også sige – ligesom vi tidligere har haft på parfume, chokolade og lign., på i nærheden af 1 mia. kr. om året. Det er altså et finansielt ganske alvorligt forslag, vi står over for.

Hvilke områder er der så? Ja, det er en lang række forskellige områder. Det drejer sig om køreprøver, kørekort, det drejer sig om kontrol af køretøjer, det drejer sig om nummerplader – meget store afgifter – det drejer sig om prøveskilte, det drejer sig om ægteskabspapirer, navnebeviser, pas osv., altså en lang række forskellige områder inden for justitsvæsenets område.

Man nævner ikke i forslaget – og det kan måske nok overraske – ét eneste ord om provenuet af disse mange nye skatter, for det er jo nye skatter. Tidligere med den manglende hjemmel var det afgifter, men nu er det altså skatter. Det er skattelovgivning, det her. Man nævner ikke provenuet med et ord. Vi kan altså ikke af lovforslaget se, hvor mange kroner disse nye skatter nu skal indbringe.

Der argumenteres heller ikke ét eneste sted for disse nye punktafgifter, og det kan egentlig overraske, at man slet ikke argumenterer for dem. Man siger selvfølgelig, at disse afgifter jo tidligere har været fastsat af regeringen, men det kan jo ikke være en argumentation i sig selv. Alene nummerpladeindtægterne er jo omkring ½ mia. kr., og der står blot en henvisning i bemærkningerne i lovforslaget til, i hvilken bekendtgørelse disse afgifter nu findes, ikke en argumentation for, at det er rimeligt at have disse meget store afgifter på det område.

Regeringen har ellers ikke nogen grund til at gå ud fra, at vi er ligeglade med afgifter og afgifters størrelse. Når vi her i salen har haft anledning til at behandle afgiftslove – f.eks. for et års tid siden om navnebeviser og om ansøgning om indfødsret, hele den lovgivning, der havde med hul i isen at gøre, tilladelser fra politiet til mange forskellige ting – var der lange og omstændelige debatter her. Adskillige afgifter blev, så vidt jeg husker, nedsat, fordi man altså fandt, at man ikke bare sådan uden videre kan acceptere afgifter og slet ikke af den størrelsesorden, der blev foreslået inden for disse forskellige områder. Regeringen ved med andre ord, at det i høj grad interesserer Folketingets partier, hvor man pålægger skatter og med hvilken størrelse.

Derfor er det overraskende, at man ikke får én eneste form for argumentation om det rimelige i, at man pålægger skatter inden for dette område.

Det er vel i grunden et ganske principielt spørgsmål, om justitsvæsenet så at sige skal finansiere sig selv. Politi og domstole er jo til gavn for os alle sammen, også for fodgængere, også for cyklister. Domstolene er også til gavn for dem, der ikke bruger dem, for når folk betaler regningerne til hinanden, er det jo, fordi man ellers risikerer, at domstolene kan bruges, hvis man ikke får betalt sine regninger. Domstolvæsenet, justitsvæsenet, er således til gavn